

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 14. 6. 2018
COM(2018) 461 final

2018/0244 (CNS)

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

**o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii vrátane vzťahov medzi
Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane
druhej
(„rozhodnutie o pridružení zámoria“)**

{SWD(2018) 337 final} - {SEC(2018) 310 final}

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Tento návrh sa predkladá v súvislosti s viacročným finančným rámcom na roky 2021 – 2027, ktorý bol načrtnutý v oznámeniach Komisie Európskemu parlamentu, Európskej rade a Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o modernom rozpočte pre Úniu, ktorá chráni, posilňuje a obraňuje¹. V oznámeniach sa pod nadpisom „Susedstvo a svet“ stanovujú hlavné priority a celkový rozpočtový rámec pre programy uskutočňované v rámci vonkajšej činnosti EÚ. Jednou z takýchto priorít je rozhodnutie Rady o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii vrátane vzťahov medzi Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej.

Zámorské krajiny a územia (ZKÚ) sú pridružené k Európskej únii (EÚ) od nadobudnutia platnosti Rímskej zmluvy. Týchto 25 ostrovov nachádzajúcich sa v regiónoch Atlantiku, Antarktídy, Arktídy, Karibiku, Indického oceánu a Tichomoria² nie je zvrchovaných, ale závisí od štyroch členských štátov EÚ: Dánska, Francúzska, Spojeného kráľovstva a Holandska.

V tomto návrhu sa ako dátum začatia uplatňovania stanovuje 1. január 2021 a tento návrh sa predkladá Únii 27 členských štátov v súlade s oznámením Spojeného kráľovstva o jeho zámere vystúpiť z Európskej únie a Euratomu na základe článku 50 Zmluvy o Európskej únii, ktoré bolo Európskej rade doručené 29. marca 2017. Na 12 ZKÚ spojených so Spojeným kráľovstvom sa preto nevzťahuje. Pridruženie zvyšných 13 ZKÚ k Únii vyplýva z ústavných väzieb, ktoré tieto krajiny a územia spájajú s uvedenými tromi členskými štátmi: Dánskom, Francúzskom a Holandskom.

Vo všeobecnosti majú ZKÚ rozsiahlu autonómiu, ktorá sa uplatňuje v oblastiach, ako napríklad hospodárske záležitosti, trh práce, verejné zdravie, vnútorné záležitosti a clá. Obrana a zahraničné veci zvyčajne zostávajú v právomoci členských štátov. ZKÚ nie sú súčasťou colného územia Únie a sú mimo vnútorného trhu. Právne predpisy Únie sa preto na ne nevzťahujú. Keďže obyvatelia ZKÚ sú štátnymi príslušníkmi členských štátov EÚ, s ktorými sú ich krajiny alebo územia ústavne spojené, majú občianstvo EÚ.

Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ³ – rozhodnutie o pridružení zámoria – upravuje vzťahy medzi ZKÚ (vrátane Grónska), členskými štátmi, s ktorými sú ZKÚ spojené, a Európskou úniou. V uvedenom rozhodnutí sa opisuje osobitný vzťah, ktorý majú ZKÚ s EÚ ako členovia „európskej rodiny“, ako aj osobitný právny rámec, ktorý sa na ne uplatňuje. Hlavným zdrojom financovania súčasného rozhodnutia o pridružení zámoria je 11. Európsky rozvojový fond (ERF), ktorý zahŕňa programovanie a financovanie územných a regionálnych programov pre ZKÚ okrem Grónska, na ktoré sa vzťahuje osobitné rozhodnutie financované z rozpočtu EÚ.

Pred rokom 1982 sa Grónsko ako súčasť Dánska považovalo aj za súčasť EÚ, vďaka čomu mohli plavidlá EÚ loviť ryby v grónskych vodách. Následne Grónsko vystúpilo z EÚ

¹ COM (2018) 98 final, 14.2.2018. COM (2018) 321 final, 2.5.2018.

² Príloha II k Zmluve o fungovaní Európskej únie.

³ Rozhodnutie 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii („rozhodnutie o pridružení zámoria“), Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1.

a pridružilo sa ako ZKÚ prostredníctvom Zmluvy o Grónsku⁴. V zmluve sa kládol dôraz na potrebu udržiavať úzke vzťahy medzi EÚ a Grónskom, a to predovšetkým z hľadiska rozvojových potrieb Grónska a práv EÚ na rybolov.

Dohoda o rybolove⁵ bola podpísaná 13. marca 1984. Po preskúmaní štvrtého protokolu o rybolove v polovici jeho trvania Európska rada dospela v roku 2003 k záveru, že každá dohoda by mala zohľadňovať dôležitosť rybolovu pre Grónsko, ako aj štrukturálne problémy Grónska v oblasti rozvoja. V Spoločnom vyhlásení z roku 2006⁶ medzi Úniou, Grónskom a Dánskom sa stanovujú spoločné ciele nového partnerstva. Toto vyhlásenie vytvorilo politický základ pre rozhodnutie Rady 2006/526/ES⁷, ktorým sa stanovil rámec spolupráce na roky 2007 – 2013. Rozhodnutie Rady 2014/137/EÚ⁸ sa v súčasnosti vzťahuje na obdobie rokov 2014 až 2020 a je v súlade s následným Spoločným vyhlásením z roku 2015 medzi EÚ, Grónskom a Dánskom, v ktorom sa potvrdzujú úzke vzťahy medzi stranami.

Súčasný rozhodnutie o Grónsku dopĺňa rozhodnutie o pridružení zámoria, avšak obsahuje niektoré prvky, ktoré sú špecifické pre vzťahy s Grónskom.

V správe o preskúmaní v polovici trvania (z decembra 2017),⁹ ktorá sa týkala 10 nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti vrátane rozhodnutia o Grónsku¹⁰ a 11. Európskeho rozvojového fondu, ktorý zahŕňa programovanie pre ostatné ZKÚ, sa dospelo k záveru, že nástroje na financovanie vonkajšej činnosti boli „vhodné na daný účel“. Avšak tak správa, ako aj uskutočnené konzultácie poukazovali na potrebu väčšej pružnosti, zjednodušenia, koherentnosti a výkonnosti. To vyústilo do návrhu budúceho Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce, ktorý sa bude opierať o získané skúsenosti, aby pomohol zracionalizovať štruktúru vonkajšej činnosti Únie.

Rozhodnutie o pridružení zámoria a rozhodnutie o Grónsku sa nemôžu zahrnúť do nového Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce ani do žiadneho iného právneho aktu, na ktorý sa vzťahuje riadny legislatívny postup. Je to z toho dôvodu, že obe rozhodnutia sa prijímajú osobitným postupom: jednomyselným rozhodnutím Rady po konzultácii s Európskym parlamentom¹¹. Avšak s cieľom zracionalizovať počet programov sa navrhuje, aby sa obe rozhodnutia zlúčili do jedného rozhodnutia zoskupujúceho všetky ZKÚ vrátane Grónska.

⁴ Zmluva, ktorou sa so zreteľom na Grónsko menia a dopĺňajú zmluvy o založení Európskych spoločenstiev, Ú. v. ES L 29, 1.2.1985, s. 1.

⁵ Dohoda o rybolove medzi Európskym hospodárskym spoločenstvom na jednej strane a vládou Dánska a miestnou vládou Grónska na strane druhej, Ú. v. ES L 29, 1.1.1985, s. 9.

⁶ Spoločné vyhlásenie Európskeho spoločenstva na jednej strane a miestnou vládou Grónska a dánskou vládou na strane druhej o partnerstve medzi Európskym spoločenstvom a Grónskom, Ú. v. EÚ L 208, 29.7.2006, s. 32.

⁷ Rozhodnutie 2006/526/ES zo 17. júla 2006 o vzťahoch medzi Európskym spoločenstvom na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej, Ú. v. EÚ L 208, 29.7.2006, s. 28.

⁸ Rozhodnutie 2014/137/EÚ zo 14. marca 2014 o vzťahoch medzi Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej („rozhodnutie o Grónsku“), Ú. v. EÚ L 76, 15.3.2014, s. 1.

⁹ Správa o preskúmaní v polovici trvania vychádzala z 10 pracovných dokumentov útvarov Komisie, pričom každému nástroju bol venovaný jeden pracovný dokument (pozri odkaz nižšie), a pracovné dokumenty zas vychádzali z 10 nezávislých hodnotení. Všetky dokumenty možno nájsť na internetových stránkach: https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en.

¹⁰ Ú. v. EÚ L 76, 15.3.2014, s. 1.

¹¹ Článok 203 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (Ú. v. EÚ C 326, 26.10.2012, s. 1).

Rozhodnutie o pridružení zámoria a rozhodnutie o Grónsku majú navyše obe ako právny základ článok 203 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). V nadväznosti na návrh zahrnúť ERF do rozpočtu by finančné prostriedky pre Grónsko, ako aj pre ostatné zámorské krajiny a územia mali pochádzať z nového rozpočtového okruhu 6 „Susedstvo a svet“.

Nový legislatívny akt vzťahujúci sa na všetky ZKÚ, ktorým sa upravuje politický a právny rámec, ako aj spôsob spolupráce, umožní:

- jednotné riadenie – vďaka tomu, že sa budú všetky ZKÚ financovať z rovnakého zdroja (z rozpočtu EÚ), vzniknú synergie v programovaní a vykonávaní;
- konsolidáciu spoločných cieľov;
- zjednodušenie a koherentnosť právneho rámca;
- väčšiu viditeľnosť ZKÚ ako skupiny.

Keďže obe rozhodnutia sa považujú za „vhodné na daný účel“, hlavnou zásadou je zachovať to, čo funguje dobre, a zároveň zlepšiť to, čo bráni partnerom v tom, aby efektívne plnili svoje politiky a svoje priority. Na druhej strane, dotknuté členské štáty rozhodne trvajú na zachovaní štruktúry a *acquis* súčasného rozhodnutia o pridružení zámoria.

• **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Súčasná pravidlá a postupy pridruzenia ZKÚ k EÚ sú stanovené v rozhodnutí 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013¹² o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii. Pravidlá a postupy upravujúce vzťahy s Grónskom sú stanovené v rozhodnutí 2014/137/EÚ zo 14. marca 2014¹³ o vzťahoch medzi Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej.

• **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Stratégia „Európa 2030“¹⁴ predstavuje referenčný bod pri zabezpečovaní jednotnosti vo všetkých oblastiach politiky, pokiaľ ide o energetickú efektívnosť a jej prínos k energetickej bezpečnosti a k rámcu politik v oblasti klímy a energetiky na obdobie do roku 2030. Súlad s Parížskou dohodou o zmene klímy bude takisto zabezpečený.

Integrovaná politika Európskej únie pre Arktídu¹⁵ odráža strategický záujem Únie zohrávať kľúčovú úlohu v arktickom regióne. Vychádzajúc z predchádzajúcich iniciatív sa táto politika zasadzuje o to, aby sa Únia zameriavala na rozvíjanie medzinárodnej spolupráce pri riešení dôsledkov zmeny klímy na krehké životné prostredie Arktídy a aby podporovala trvalo udržateľný rozvoj, a to najmä v európskej časti Arktídy, a prispievala k tomuto rozvoju. Grónsko ako súčasť Dánskeho kráľovstva zohráva v rámci tejto politickej vízie dôležitú úlohu.

Činnosti financované na základe tohto návrhu by mali byť v súlade s činnosťami vykonávanými v rámci spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a v rámci novo

¹² Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1.

¹³ Ú. v. EÚ L 76, 15.3.2014, s. 1.

¹⁴ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o energetickej efektívnosti a jej prínose k energetickej bezpečnosti v rámci politik v oblasti klímy a energie do roku 2030, COM (2014) 520 final.

¹⁵ JOIN (2016) 21.

navrhnutého európskeho mierového nástroja. Humanitárna činnosť by sa nemala financovať na základe tohto návrhu, pretože sa bude naďalej financovať prostredníctvom nástroja humanitárnej pomoci¹⁶.

V návrhu Komisie týkajúcom sa viacročného finančného rámca na obdobie rokov 2021 – 2027 sa stanovuje ambicióznejší cieľ pre začleňovanie problematiky klímy do všetkých programov EÚ, ktorý spočíva v tom, že na plnenie cieľov v oblasti klímy by sa malo celkovo vynaložiť 25 % výdavkov EÚ. Očakáva sa, že činnosti vyvíjané v rámci tohto programu by mali k plneniu cieľov v oblasti klímy prispieť 20 % z celkového finančného krytia programu. Prínos tohto programu k dosiahnutiu tohto celkového cieľa sa bude sledovať prostredníctvom systému ukazovateľov EÚ v oblasti klímy na príslušnej úrovni členenia, s tým, že pokiaľ budú k dispozícii presnejšie metódy, použijú sa tie. V tejto súvislosti bude Komisia v rámci ročného návrhu rozpočtu aj naďalej každoročne predkladať informácie v podobe viazaných rozpočtových prostriedkov.

Počas celého postupu prípravy, vykonávania, preskúmavania a hodnotenia programu sa bude Komisia snažiť identifikovať náležité opatrenia, ktoré by mohli podporiť to, aby sa naplno využil potenciál programu prispieť k splneniu cieľov v oblasti klímy.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Základom rozhodnutia o pridružení zámoria je štvrtá časť ZFEÚ. Podrobné pravidlá a postupy pridruženia sú stanovené v rozhodnutiach Rady na základe článku 203 ZFEÚ, podľa ktorého sa takéto akty prijímajú v mimoriadnom legislatívnom postupe.

Na Grónsko sa vzťahujú články 198 až 204 ZFEÚ, pokiaľ nie je stanovené inak v osobitných ustanoveniach Protokolu (č. 34) o osobitnej úprave pre Grónsko, pripojenom k ZFEÚ.

• Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)

Podrobné dojednania ustanovení v štvrtej časti ZFEÚ sa musia vykonávať na úrovni Únie, keďže cieľ pridruženia – sociálny a hospodársky rozvoj a úzke hospodárske väzby medzi ZKÚ a Úniou ako takou – sa nedá dosiahnuť opatreniami na úrovni členských štátov. Členské štáty by navyše neboli schopné prijať opatrenia v súvislosti s obchodným režimom ZKÚ, keďže jedine EÚ je zodpovedná za spoločnú obchodnú politiku (piata časť hlavy II ZFEÚ).

Prístup zameraný na spoluprácu so ZKÚ, ktorý je obsiahnutý v legislatívnom návrhu Komisie, dodržiava zásady partnerstva, komplementarity a subsidiarity. Navrhuje sa v ňom, aby sa finančná pomoc Únie poskytovaná ZKÚ zakladala na programovacích dokumentoch, za ktoré by spoločne niesli zodpovednosť príslušné orgány ZKÚ a Komisia a v ktorých by sa vymedzili stratégie spolupráce medzi Úniou a ZKÚ. Tieto stratégie spolupráce by vychádzali z cieľov, stratégií a priorít v oblasti rozvoja prijatých príslušnými orgánmi ZKÚ. Komisia, ZKÚ a členské štáty, s ktorými sú ZKÚ spojené, budú úzko spolupracovať pri rozhodovaní o tom, ktoré činnosti sa budú podnikať, a budú pritom v plnej miere vzájomne rešpektovať inštitucionálne, právne a finančné právomoci každého partnera.

Bez toho, aby tým boli dotknuté výhradné právomoci Komisie, by orgány ZKÚ mali niesť primárnu zodpovednosť za vykonávanie opatrení, na ktorých sa dohodlo v rámci stratégie spolupráce. Komisia by niesla zodpovednosť za vytvorenie všeobecných pravidiel a podmienok týkajúcich sa týchto programov a projektov.

¹⁶ Bude sa aktualizovať neskôr.

Partnerstvo medzi Európskou úniou, Grónskom a Dánskom uľahčí konzultácie a politický dialóg o cieľoch a oblastiach spolupráce, ktoré sa stanovujú v tomto rozhodnutí. Vďaka partnerstvu sa vymedzí najmä rámec, ktorý bude slúžiť ako základ pre širokú spoluprácu a dialóg v oblastiach spoločného záujmu.

- **Proporcionalita**

V zmysle článkov 198 a 199 ZFEÚ bude pridruženie aj naďalej zabezpečovať všestranné partnerstvo, ktoré bude zahŕňať inštitucionálny rámec a obchodné dojednania, upravovať mnohé oblasti spolupráce a stanovovať základné zásady upravujúce poskytovanie finančnej pomoci Únie pre ZKÚ.

Vzhľadom na osobitosti ZKÚ, ako aj na ich osobitný vzťah s EÚ sa vďaka novému legislatívnemu aktu, ktorý je určený pre všetky ZKÚ a ktorým sa upravuje politický a právny rámec, ako aj spôsob, akým by sa mala uskutočňovať spolupráca, zabezpečí účinnosť, konsolidácia spoločných cieľov a koherentnosť, ako aj väčšia viditeľnosť ZKÚ ako skupiny. V tomto návrhu sa stanovuje prístup, ktorý je pružný a prispôbený situácii v každej ZKÚ.

Ak nie je uvedené inak, navrhované rozhodnutie bude v záujme konzistentnosti a účinnosti uplatňovať vykonávacie, hodnotiace a monitorovacie ustanovenia Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce¹⁷.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ EX POST, KONZULTÁCIÍ SO ZAJINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Retrospektívne hodnotenia/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov**

V článku 7 rozhodnutia o Grónsku, ktoré sa týka vykonávania uvedeného rozhodnutia, sa požaduje, aby sa najneskôr do júna 2018 vyhotovila správa o hodnotení v polovici trvania, ktorej výsledky sa použijú pri budúcich prácach na rozhodnutí a jeho opatreniach. V 11. ERF, ktorý zahŕňa programovanie pre ostatné ZKÚ, sa uvádza, že je potrebné preskúmať výsledky do konca roku 2018. Preto sa rozhodnutie o Grónsku (2014/137/EÚ) a 11. ERF zahrnuli do rovnakého hodnotenia spolu s ďalšími ôsmimi nástrojmi na financovanie vonkajšej činnosti, ktoré si na základe článku 17 spoločného vykonávacieho nariadenia¹⁸ všetky vyžadovali predloženie správy o preskúmaní v polovici trvania do konca roka 2017.

V správe, ktorú prijala Komisia v decembri 2017¹⁹, sa hodnotilo, či je týchto 10 nástrojov aj naďalej vhodných na daný účel, ktorý spočíva v zabezpečení účinného čerpania pomoci EÚ. Správa pozostávala zo všeobecnej analýzy a z 10 samostatných pracovných dokumentov útvarov Komisie, v ktorých sa vyhodnocovali jednotlivé nástroje financovania na základe hodnotení uskutočnených externými konzultantmi v rokoch 2016 – 2017.

V pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý sa týkal rozhodnutia o Grónsku²⁰, sa dospelo k záveru, že hlavný cieľ rozhodnutia, t. j. zachovať úzke a trvalé väzby medzi týmito partnermi a zároveň podporiť trvalo udržateľný rozvoj Grónska, bol dosiahnutý. Grónsko

¹⁷ [Nariadenie o NDICI]

¹⁸ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 236/2014 z 11. marca 2014, Ú. v. EÚ L 77, 5.4.2014, s. 95.

¹⁹ Správa o preskúmaní v polovici trvania vychádzala z 10 pracovných dokumentov útvarov Komisie, pričom každému nástroju bol venovaný jeden pracovný dokument (pozri odkaz nižšie), a pracovné dokumenty zas vychádzali z 10 nezávislých hodnotení. Všetky dokumenty možno nájsť na internetových stránkach: https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en.

²⁰ https://ec.europa.eu/europeaid/mid-term-review-report-external-financing-instruments_en

dokázalo vďaka solídному partnerstvu a spolupráci s Európskou úniou zlepšiť budovanie kapacít, konsolidovať správu vecí verejných, ako aj finančné systémy a posilniť svoj systém vzdelávania, a v dôsledku toho aj svoju pracovnú silu.

Rozhodnutie o Grónsku bolo navrhnuté tak, aby zahŕňalo a lepšie plnilo širšie politické ciele partnerstva s Európskou úniou. Rozhodnutie v tejto podobe môže pokračovať v plnení svojich cieľov do roku 2020.

V pracovnom dokumente útvarov Komisie o 11. ERF²¹ sa dospelo k záveru, že tento fond bol vhodný. Celkovo išlo o efektívny mechanizmus, ktorý preukázal pridanú hodnotu a uspokojivú vnútornú koherentnosť. Zistilo sa však, že niektoré nedostatky pri vykonávaní postupov týkajúcich sa ZKÚ sa odrazili na účinnosti spolupráce.

V správe o preskúmaní v polovici trvania sa dospelo k celkovému záveru, že nástroje na financovanie vonkajšej činnosti boli vhodné na daný účel, relevantné, do veľkej miery konzistentné s cieľmi EÚ a potrebami partnerských krajín a dostatočne pružné na to, aby podporili a umožnili vykonávanie vyvíjajúceho sa politického rámca. Avšak zároveň sa zistilo, že mnohorakosť nástrojov a postupov naruša celkovú koherentnosť a viditeľnosť vonkajšej činnosti EÚ, keďže bráni tomu, aby sa naplno využili synergie a vzájomná komplementarita.

S cieľom reagovať na politické a operačné výzvy identifikované v hodnoteniach bude nutné, aby sa v rámci rozpočtového okruhu EÚ pre vonkajšiu činnosť venovala väčšia pozornosť štyrom kľúčovým prierezovým otázkam, konkrétne: pružnosti, zjednodušeniu, koherentnosti a výkonnosti.

Rozhodnutie o Grónsku sa začleňuje do rozhodnutia o pridružení zámoria, ktoré sa tak vzťahuje aj na Grónsko, a finančné zdroje určené pre Grónsko a ostatné ZKÚ budú teraz už pochádzať z toho istého rozpočtového okruhu EÚ. Zlúčenie týchto dvoch rozhodnutí tak prispeje k zjednodušeniu, pružnosti a koherentnosti, keďže politické vzťahy so všetkými ZKÚ, ako aj finančné zdroje sa spoja do jediného nástroja. Vďaka tomu sa zvýrazní a posilní osobitné postavenie ZKÚ, bude sa klásť ešte väčší dôraz na osobitosti ZKÚ v porovnaní s ostatnými rozvojovými partnermi a vyzdvihne sa, že zámerom spolupráce so ZKÚ je ich trvalo udržateľný rozvoj.

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Vzťahy so ZKÚ vrátane Grónska boli jednak predmetom diskusií na tematickom stretnutí venovanom situácii po roku 2020 počas 16. fóra EÚ – ZKÚ, ktoré sa uskutočnilo v Bruseli 23. februára 2018, a skúmali sa aj v podkladovom materiáli na diskusiu o situácii po roku 2020 a jeho dôsledkoch pre ZKÚ²², ktorého vypracovanie si objednalo Združenie zámorských krajín a území (OCTA).

Počas externého hodnotenia nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti, ktoré zahŕňalo aj rozhodnutie o Grónsku a 11. ERF, sa okrem toho uskutočnila otvorená verejná konzultácia, ktorá trvala 12 týždňov a skončila sa 3. mája 2017²³. Aj táto konzultácia umožnila, aby sa získali predbežné vstupy pre budúce nástroje na financovanie vonkajšej činnosti. Konzultácia sa uskutočnila v podobe i) on-line prieskumu, ktorý zahŕňal určité otázky zamerané na uľahčenie spätnej väzby, a ii) osobných stretnutí s kľúčovými zainteresovanými stranami.

²¹ https://ec.europa.eu/europeaid/mid-term-review-report-external-financing-instruments_en

²² Správa zatiaľ nie je uverejnená, avšak je schválená Komisiou.

²³ https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

Z tejto konzultácie vyplynuli tieto závery:

Z podkladového materiálu, ktorého vypracovanie si objednalo združenie OCTA, vyplýva, že sa ZKÚ vo všeobecnosti domnievajú, že súčasnemu rozhodnutiu o pridružení zámoria vďačia za značný pokrok a považujú ho za dobrý právny nástroj, ktorý nepotrebuje žiadnu podstatnú úpravu. Budúca spolupráca medzi ZKÚ a EÚ by bola prínosnejšia, keby sa zameriavala na plnenie cieľov trvalo udržateľného rozvoja. Budúce vzťahy by mohli fungovať prostredníctvom samostatného nástroja pre ZKÚ, ktorý by bol začlenený priamo do rozpočtu a riadil by sa náležitými pravidlami umožňujúcimi jednoduché, pružné a hladké programovanie. Začlenenie ERF do rozpočtu EÚ by bolo vítané, keby sa určité prvky pružnosti ERF mohli zachovať. Niektoré ZKÚ žiadali o zvýšenie finančnej podpory vzhľadom na to, že sa uznávajú ich osobitné geografické vlastnosti a ich príslušnosť k európskej rodine.

Tento názor podporili aj členské štáty, ktoré sa domnievajú, že rozhodnutie o pridružení zámoria poskytlo dobrý základ pre spoluprácu medzi ZKÚ a EÚ, hoci sa očakávajú podstatné zmeny v jeho vykonávaní. V podkladovom materiáli sa okrem toho skonštatovalo, že členské štáty mali otvorený postoj k osobitnému nástroju začlenenému priamo do rozpočtu, pod podmienkou, že súvisiace ustanovenia zostanú primerané, a konkrétnejšie, že sa zachová forma udeľovania podpory z rozpočtu a zásada viacročnosti.

Počas verejnej konzultácie o hodnotení rozhodnutia o Grónsku panovala všeobecná zhoda, že rozhodnutie sa ukázalo byť relevantné a účinné pri sledovaní a plnení svojich všeobecných aj špecifických cieľov a rovnako aj pri uplatňovaní svojich všeobecných zásad pri uľahčovaní politického dialógu v globálnych a arktických otázkach. Pokiaľ ide o posudzovanie finančnej pomoci, ktorá sa udelí na obdobie po roku 2020, bolo by užitočné, keby sa postupy uplatňované pri programovaní a čerpaní finančnej pomoci pre Grónsko porovnali s postupmi ERF, ktoré sa uplatňujú v prípade ostatných ZKÚ. Rozhodnutie o Grónsku sa považovalo za cenný nástroj z hľadiska udržiavania a posilňovania solídnych väzieb medzi Grónskom a Úniou. Politické aspekty tohto vzťahu prešli postupom rokov výrazným vývojom.

- **Externá expertíza**

Externé hodnotenie rozhodnutia o Grónsku a 11. Európskeho rozvojového fondu sa použilo ako základ pre správu o preskúmaní v polovici trvania a jej sprievodné pracovné dokumenty útvarov Komisie. ZKÚ si okrem toho objednali externé vypracovanie podkladového materiálu na diskusiu o situácii po roku 2020 a jeho dôsledkoch pre ZKÚ.

- **Posúdenie vplyvu**

Komisia vykonala v roku 2018 posúdenie vplyvu všetkých nástrojov začlenených do okruhu „Globálna Európa“ viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020 (VFR). Posúdenie vplyvu bolo zamerané na hlavné zmeny, ktoré sa navrhli v súvislosti s vonkajšou činnosťou vo VFR na roky 2021 – 2027. Tieto zmeny zahŕňali zlúčenie viacerých nástrojov do jedného všeobecného nástroja a začlenenie ERF do rozpočtu EÚ.

Z analýzy vyplynulo, že výhody začlenenia ERF do rozpočtu EÚ by prevažovali nad nevýhodami, pokiaľ by sa mohli splniť určité predchádzajúce podmienky. Napríklad, suma pridelená na vonkajšiu činnosť by nemala byť nižšia ako kombinácia sumy na ERF a sumy na ostatné externé nástroje; pružnosť ERF by sa mala previesť v najväčšej možnej miere a vojenské operácie financované z ERF v rámci mierového nástroja pre Afriku by mali pokračovať prostredníctvom iného mimorozpočtového mechanizmu.

Z posúdenia vplyvu vyplynulo aj to, že väčšina nástrojov okrem tých, ktoré majú veľmi špecifický právny základ alebo ciele, by sa mohla zlúčiť. Medzi nástroje, ktoré by sa mohli zlúčiť, patrí nástroj financovania rozvojovej spolupráce, Európsky rozvojový fond, nástroj európskeho susedstva, európsky nástroj pre demokraciu a ľudské práva, nástroj na podporu stability a mieru a nástroj partnerstva. Oddelené by mali zostať tieto nástroje: humanitárna pomoc, rozpočet pre spoločnú zahraničnú a bezpečnostnú politiku, časť nástroja spolupráce v oblasti jadrovej bezpečnosti, námorské krajiny a územia vrátane Grónska, mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany, nástroj predvstupovej pomoci, Európsky dobrovoľnícky zbor pre humanitárnu pomoc, podpora pre komunitu tureckých Cyperčanov, rezerva na núdzovú pomoc a európsky mierový nástroj.

Ako poznamenala Komisia²⁴, súčasná štruktúra nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti je príliš zložitá, čo sa potvrdilo aj na základe spätnej väzby od partnerov počas verejnej konzultácie. Zlúčenie niekoľkých nástrojov do jedného všeobecného nástroja by poskytlo príležitosť na racionalizáciu systémov riadenia týchto nástrojov a dohľadu nad nimi, vďaka čomu by sa znížila administratívna záťaž pre inštitúcie EÚ a členské štáty. Zjednodušený systém dohľadu by umožnil príslušným inštitúciám, aby mali lepší a ucelenejší obraz o výdavkoch EÚ na vonkajšiu činnosť.

Posúdenie vplyvu preskúmal 25. apríla 2018 výbor pre kontrolu regulácie, ktorý vydal kladné stanovisko s pripomienkami.

- **Zjednodušenie**

Pokiaľ ide o zjednodušenie, cieľom reorganizácie právnej štruktúry je znížiť administratívnu záťaž v porovnaní so súčasnými nástrojmi. Vzťahy so ZKÚ a ich finančné zdroje (vrátane pravidiel programovania a vykonávania) sa v súčasnosti upravujú v týchto štyroch nástrojoch: i) rozhodnutie o pridružení námoria, ii) 11. ERF, iii) rozhodnutie o Grónsku a iv) spoločné vykonávacie nariadenie.

Navrhované rozhodnutie ponúka jediný nástroj, ktorý zahŕňa politické hľadiská, ako aj osobitné vzťahy medzi Úniou a ZKÚ. Zahŕňa aj osobitné ustanovenia, ktorými sa v prípade potreby riadi vzťah s Grónskom, finančné zdroje konsolidované v jednom rozpočtovom okruhu EÚ a vykonávacie predpisy, ktoré budú do veľkej miery založené na Nástroji susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce, čím sa zabezpečí koherentnosť a zjednodušenie. V prípade potreby sa navrhovaným rozhodnutím zavedú osobitné zjednodušené pravidlá pre ZKÚ v oblasti programovania.

Okrem toho (maximálnym možným) prevodom prvkov ERF, akým je napríklad zásada viacročnosti, sa zaistia ešte jednoduchšie a pružnejšie postupy, ku ktorým Grónsko v minulosti nemalo prístup. Navrhované rozhodnutie preto zjednoduší štruktúru riadenia súčasného súboru nástrojov, ako aj štruktúru dohľadu nad týmto súborom nástrojov.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Finančné zdroje určené pre Grónsko budú pochádzať z rozpočtového okruhu 6 rozpočtu EÚ: „Susedstvo a svet“. Keďže niektoré prvky ERF, ako napríklad zásada viacročnosti, sa plánujú začleniť do rozpočtu EÚ, zjednodušia sa vďaka tomu súčasné postupy pridelovania finančných prostriedkov Grónsku.

²⁴ Najmä Diskusný dokument o budúcnosti financií EÚ (jún 2017) a oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade. COM (2018) 98 final 14.2.2018.

Pokiaľ ide o ostatné ZKÚ, rozpočtové prostriedky, ktoré sa pre ne vyčlenili, sa presunú z ERF do rozpočtového okruhu „Susedstvo a svet“.

V oznámení Komisie o modernom rozpočte pre Úniu, ktorá chráni, posilňuje a obraňuje²⁵, sa v okruhu „Susedstvo a svet“ vyčleňuje 500 miliónov eur na spoluprácu so ZKÚ.

Týmto rozhodnutím sa stanovuje celková suma vo výške 500 000 000 eur (v bežných cenách), ktorá sa má prideliť na pridruženie so ZKÚ. Z tejto sumy sa 225 000 000 eur pridelí Grónsku a 225 000 000 eur sa pridelí ostatným ZKÚ, pričom táto suma pozostáva zo 159 000 000 eur na územné programy a 66 000 000 eur na regionálne programy. Okrem toho sa otvára medziregionálne finančné krytie vo výške 15 000 000 eur, ktoré je určené pre všetky ZKÚ vrátane Grónska. V súlade s novým rozhodnutím sa navyše plánuje aj suma 22 000 000 eur na technickú pomoc, ako aj neviazané finančné prostriedky vo výške 13 000 000 eur.

5. ĎALŠIE PRVKY

• Plány vykonávania a spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ

Pokiaľ sa v rozhodnutí neuvádza inak, vykonávanie, monitorovanie, hodnotenie a podávanie správ sa bude riadiť pravidlami stanovenými v Nástroji susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce.

• Podrobné vysvetlenie osobitných ustanovení návrhu rozhodnutia

Keďže rozhodnutie o pridružení zámoria a rozhodnutie o Grónsku sa zlúčia, zlúčia sa aj všetky oblasti, ktoré sú si podobné alebo synergické. Štruktúra súčasného rozhodnutia o pridružení zámoria, ako aj väčšina jeho ustanovení sa zachová, pričom sa v prípade potreby zdôraznia osobitosti vzťahov a spolupráce medzi Úniou a Grónskom, ako napríklad cieľ zachovať úzke a trvalé väzby medzi Úniou, Grónskom a Dánskom; uznanie geostrategickej polohy Grónska; politický dialóg a prípadná spolupráca v otázkach súvisiacich s Arktídou a potravinová bezpečnosť. Pozitívne výsledky, ktoré sa dosiahli rozhodnutím o Grónsku, sa tak zachovávajú.

Nové rozhodnutie o pridružení zámoria by malo mať rovnakú štruktúru, ako aj rovnaký politický, obchodný a kooperačný pilier ako súčasné rozhodnutie. Toto sú hlavné zmeny:

- V navrhovanom rozhodnutí sa zohľadňujú dôsledky vystúpenia Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a skutočnosť, že osobitný režim stanovený vo štvrtej časti ZFEÚ sa už nebude uplatňovať na 12 britských ZKÚ.
- Z formálneho hľadiska sa vykonáva všeobecná aktualizácia textu a jeho príloh, a to najmä s cieľom zohľadniť najnovšie zmeny v daňových a obchodných právnych predpisoch.
- Keďže ERF sa začleňuje do rozpočtu EÚ, prílohy IV a V súčasného rozhodnutia budú zrušené. Okrem toho sa do rozhodnutia začlenila príloha I o izolovaných ZKÚ. Príloha III o riadení vlastných zdrojov EIB bude zrušená.
- Ustanovenia, ktoré odrážajú súčasný stav vzťahov s Grónskom, sa dopĺňajú a aktualizujú v článku 3 (ciele, zásady a hodnoty), článku 5 (spoločné záujmy,

²⁵

COM (2018) 98 final, 14.2.2018. COM (2018) 321 final, 2.5.2018.

komplementarita a priority), článku 13 (hlavné zásady dialógu), článku 23 (nový článok o surovinách), článku 31 (spolupráca v oblasti výskumu a inovácií) a článku 35 (verejné zdravie a bezpečnosť potravín).

- Časť IV o financovaní spolupráce zahŕňa špeciálne finančné krytie pre ZKÚ pod rozpočtovým okruhom 6 „Susedstvo a svet“. Rozhodnutie okrem toho obsahuje tieto ustanovenia:
 - Všeobecné ustanovenie, ktoré odkazuje na Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce pri vykonávaní finančnej spolupráce v rámci navrhovaného rozhodnutia. Navrhovaným rozhodnutím sa však bude aj naďalej zabezpečovať osobitné a zjednodušené programovanie pre ZKÚ.
 - V súvislosti s nadchádzajúcim viacročným finančným rámcom budú ZKÚ v zásade aj naďalej oprávnené zúčastňovať sa na programoch Únie. ZKÚ budú oprávnené na účasť na tematických programoch a na činnostiach rýchlej reakcie Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce.
 - Osobitné ustanovenie/nástroj umožní Komisii, aby aktívnym spôsobom podporila intraregionálne projekty medzi ZKÚ, štátmi AKT, štátmi a územiami, ktoré nepatria do skupiny AKT, a navzdialenejšími regiónmi Únie.

Návrh

ROZHODNUTIE RADY

o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii vrátane vzťahov medzi Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej („rozhodnutie o pridružení zámoria“)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 203,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu²⁶,

konajúc v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom,

keďže:

- (1) Týmto rozhodnutím sa stanovujú pravidlá a postup pridruzenia medzi EÚ a zámorskými krajinami a územiami (ZKÚ) vrátane Grónska a nahrádza sa rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ²⁷ (ďalej len „rozhodnutie o pridružení zámoria“) a rozhodnutie Rady 2014/137/EÚ²⁸ (ďalej len „rozhodnutie o Grónsku“).
- (2) V súlade s článkom 204 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) sa ustanovenia článkov 198 až 203 ZFEÚ vzťahujú na Grónsko, ak sa nestanovuje inak osobitnými ustanoveniami uvedenými v Protokole (č. 34) k ZFEÚ o osobitnej úprave pre Grónsko. V súlade so zmluvou o Grónsku²⁹ sa vzťahy medzi Úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej upravujú rozhodnutím Rady 2014/137/EÚ³⁰, v ktorom sa vyzdvihujú úzke historické, politické, hospodárske a kultúrne prepojenia medzi Úniou a Grónskom a v ktorom sa vymedzuje osobitné partnerstvo a spolupráca. Rozhodnutie 2014/137/EÚ stráca účinnosť 31. decembra 2020.
- (3) Pomoc Únie určená pre ZKÚ, ktorá sa predtým financovala prostredníctvom Európskeho rozvojového fondu (ERF), by sa mala od 1. januára 2021 financovať zo všeobecného rozpočtu Únie.
- (4) S cieľom zracionalizovať počet a zefektívniť výkonnosť nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti by sa mali vzťahy so všetkými ZKÚ vrátane Grónska zoskupiť do jediného rozhodnutia, ktorým sa nahradí rozhodnutie o pridružení zámoria a rozhodnutie o Grónsku.

²⁶ Stanovisko z xx/xx/xxxx (zatiaľ neuverejnené v úradnom vestníku).

²⁷ Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ z 25. novembra 2013 o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii („rozhodnutie o pridružení zámoria“), Ú. v. EÚ L 344, 19.12.2013, s. 1.

²⁸ Rozhodnutie 2014/137/EÚ zo 14. marca 2014 o vzťahoch medzi Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej („rozhodnutie o Grónsku“), Ú. v. EÚ L 76, 15.3.2014, s. 1.

²⁹ Zmluva, ktorou sa so zreteľom na Grónsko menia a dopĺňajú zmluvy o založení Európskych spoločenstiev, Ú. v. ES L 29, 1.2.1985, s. 1.

³⁰ Ú. v. EÚ L 76, 15.3.2014, s. 1.

- (5) Partnerstvo v zmysle tohto rozhodnutia by malo umožniť, aby solídne vzťahy medzi Úniou na jednej strane a všetkými ZKÚ na strane druhej pretrvali.
- (6) Toto nové rozhodnutie by malo vyzdvihnúť špecifiká spolupráce s Grónskom, ako napríklad cieľ zachovať úzke a trvalé väzby medzi Úniou, Grónskom a Dánskom, uznanie geostrategickej polohy Grónska, dôležitosť politického dialógu medzi Grónskom a Úniou, existenciu dohody o partnerstve v sektore rybolovu medzi EÚ a Grónskom a prípadnú spoluprácu v otázkach súvisiacich s Arktídou. Vďaka vypracovaniu proaktívneho plánu opatrení a presadzovaniu spoločných záujmov by toto rozhodnutie malo reagovať na globálne výzvy, a to najmä tie, ktoré súvisia s čoraz väčším vplyvom zmeny klímy na ľudskú činnosť a životné prostredie, s námornou dopravou, s prírodnými zdrojmi vrátane surovín a s populáciami rýb, ako aj s výskumom a inováciou.
- (7) ZFEÚ a jej sekundárne právne predpisy sa neuplatňujú automaticky aj na ZKÚ s výnimkou niektorých ustanovení, v ktorých sa výslovne stanovuje opak. Hoci ZKÚ nie sú tretími krajinami, nie sú súčasťou jednotného trhu a musia dodržiavať povinnosti, ktoré sa ukladajú tretím krajinám v súvislosti s obchodom, a najmä pravidlá pôvodu, sanitárne a fyto-sanitárne normy a bezpečnostné opatrenia.
- (8) Osobitný vzťah medzi Úniou a ZKÚ sa posúva od prístupu zameraného na rozvojovú spoluprácu k recipročnému partnerstvu, ktoré má podporovať trvalo udržateľný rozvoj v ZKÚ. Solidarita medzi Úniou a ZKÚ by sa mala okrem toho zakladať na ich jedinečnom vzťahu a na príslušnosti k rovnakej „európskej rodine“.
- (9) Agenda 2030 pre trvalo udržateľný rozvoj (ďalej len „Agenda 2030“), ktorú prijala Organizácia Spojených národov v septembri 2015, je reakciou medzinárodného spoločenstva na globálne výzvy a trendy súvisiace s trvalo udržateľným rozvojom. Agenda 2030, ktorá vychádza z cieľov trvalo udržateľného rozvoja, Parížskej dohody o zmene klímy a akčného programu z Addis Abeby, vytvára rámec pre vykonávanie zmien zacielených na odstraňovanie chudoby a na dosahovanie trvalo udržateľného rozvoja na celom svete. Má všeobecnú pôsobnosť, pričom poskytuje komplexný spoločný akčný rámec, ktorý sa uplatňuje tak na Úniu, ako aj na jej partnerov. Zabezpečuje rovnováhu medzi hospodárskym, sociálnym a environmentálnym rozmerom trvalo udržateľného rozvoja uznávajúc dôležité prepojenia, ktoré existujú medzi jeho jednotlivými cieľmi a úlohami. Cieľom Agendy 2030 je to, aby sa na nikoho nezabudlo. Jej vykonávanie sa bude úzko koordinovať s ostatnými medzinárodnými záväzkami. Opatrenia vykonávané na základe tohto rozhodnutia budú venovať osobitnú pozornosť prepojeniam medzi cieľmi trvalo udržateľného rozvoja, ako aj integrovaným činnostiam, ktoré môžu vytvárať vedľajšie prínosy a koherentným spôsobom plniť viaceré ciele.
- (10) Pridruženie medzi Úniou a ZKÚ by malo aj naďalej spočívať na troch hlavných pilieroch, ktorými sú podpora konkurencieschopnosti, posilňovanie odolnosti a znižovanie zraniteľnosti a podpora spolupráce a integrácie medzi ZKÚ a ďalšími partnermi a susednými regiónmi.
- (11) Finančná pomoc Únie udelená na základe partnerstva by mala vniesť do rozvoja ZKÚ európsku perspektívu, mala by prispieť k posilneniu úzkych a dlhotrvajúcich väzieb so ZKÚ a zároveň by mala posilniť ich postavenie ako vysunutých pôsobísk Únie na základe spoločných hodnôt a historických väzieb medzi partnermi.
- (12) Vzhľadom na geografickú polohu ZKÚ a napriek rozdielnemu postaveniu, ktoré majú jednotliví aktéri v danej geografickej oblasti z hľadiska právnych predpisov Únie, by bolo v záujme všetkých strán, aby ZKÚ a ich susedia spolupracovali, pričom by sa mal klásť osobitný dôraz na oblasti spoločného záujmu a na podporu hodnôt a noriem Únie.
- (13) Mnohé ZKÚ susedia s najvzdialenejšími regiónmi uvedenými v článku 349 ZFEÚ, ako aj s africkými, karibskými a tichomorskými (AKT) štátmi a inými tretími krajinami a územiami

a majú rovnaké potreby ako ich susedia, počnúc adaptáciou na zmenu klímy a jej zmiernením a zachovaním biodiverzity až po problémy súvisiace s oceánmi, hospodárskou diverzifikáciou a znižovaním rizika katastrof.

- (14) V oznámení Komisie z 24. októbra 2017 s názvom „Silnejšie a obnovené strategické partnerstvo s najvzdialenejšími regiónmi Únie“³¹, v záveroch, ku ktorým sa dospelo na 15. a 16. fóre ZKÚ – EÚ, ako aj v odporúčaniach Komisie týkajúcich sa rokovaní o dohode o partnerstve medzi Európskou úniou a krajinami AKT³² sa vyzýva na posilnenie programov regionálnej spolupráce, do ktorých sú zapojené ZKÚ a ich susedné krajiny.
- (15) ZKÚ sa vyznačujú bohatou suchozemskou a morskou biodiverzitou. Zmena klímy negatívne ovplyvňuje prírodné prostredie ZKÚ a predstavuje hrozbu pre ich trvalo udržateľný rozvoj. Opatrenia v oblastiach, ako sú zachovanie biodiverzity a ekosystémových služieb, znižovanie rizika katastrof, trvalo udržateľné riadenie prírodných zdrojov a podpora energie z udržateľných zdrojov, prispievajú k adaptácii na zmenu klímy a k zmierneniu jej následkov v ZKÚ. Pridruženie by sa malo usilovať o to, aby sa zabezpečilo zachovanie, obnova a trvalo udržateľné využívanie biologickej diverzity a ekosystémových služieb, čo sú kľúčové prvky z hľadiska dosahovania trvalo udržateľného rozvoja.
- (16) V snahe zohľadniť dôležitosť boja proti zmene klímy v súlade so záväzkami Únie vykonávať Parížsku dohodu, ako aj v súlade s cieľmi Organizácie Spojených národov v oblasti trvalo udržateľného rozvoja bude tento program prispievať k začleňovaniu opatrení v oblasti klímy do politik Únie a k dosiahnutiu celkového cieľa 25 % rozpočtových výdavkov EÚ na podporu cieľov v oblasti klímy. Očakáva sa, že akcie vyvíjané v rámci tohto programu by mali k plneniu cieľov v oblasti klímy prispieť 20 % z celkového finančného krytia programu. Príslušné akcie sa určia počas vykonávania programu a prehodnotia sa počas postupov hodnotenia a preskúmania v polovici trvania.
- (17) Vo vzťahoch medzi Úniou a ZKÚ by sa malo uznať, že ZKÚ môžu významne prispieť k dodržiavaniu záväzkov, ku ktorým sa Únia zaviazala v rámci viacstranných environmentálnych dohôd.
- (18) Únia a ZKÚ uznávajú mimoriadnu dôležitosť vzdelávania a odbornej prípravy ako hybnej sily trvalo udržateľného rozvoja ZKÚ.
- (19) Pridruženie medzi Úniou a ZKÚ by malo zohľadňovať kultúrnu rozmanitosť a identitu ZKÚ a prispievať k tomu, aby sa zachovali.
- (20) Obchod a obchodná spolupráca medzi Úniou a ZKÚ by mali prispieť k dosiahnutiu cieľa trvalo udržateľného hospodárskeho rozvoja, sociálneho rozvoja a ochrany životného prostredia.
- (21) V tomto rozhodnutí by sa mali stanoviť pružnejšie pravidlá pôvodu vrátane nových možností kumulácie pôvodu. Kumulácia by mala byť možná nielen v ZKÚ a v krajinách dohody o hospodárskom partnerstve (DHP), ale po splnení určitých podmienok aj v prípade výrobkov pochádzajúcich z krajín, s ktorými má Únia platnú dohodu o voľnom obchode, ako aj v prípade výrobkov, ktoré sa dovážajú do Únie bez cieľ a bez kvót v rámci systému všeobecných colných preferencií, a to takisto po splnení určitých podmienok. Tieto podmienky sú nevyhnutné na to, aby sa zabránilo obchádzaniu obchodu a aby sa zabezpečilo riadne fungovanie dojednaní o kumulácii.
- (22) Postupy osvedčovania pôvodu ZKÚ by sa mali aktualizovať v záujme príslušných hospodárskych subjektov a správnych orgánov v ZKÚ. Ustanovenia o administratívnej spolupráci medzi Úniou a ZKÚ by sa mali takisto zodpovedajúcim spôsobom aktualizovať.

³¹ COM (2017) 623 final, 24.10.2017

³² COM (2017) 763 final, 12.12.2017

- (23) Okrem toho by sa mali stanoviť dostatočne podrobné ochranné ustanovenia a ustanovenia o dohľade. To by malo príslušným orgánom ZKÚ a Únie, ako aj hospodárskym subjektom umožniť, aby sa mohli spoliehať na jasné a transparentné pravidlá a postupy. Napokon, je v záujme všetkých strán, aby sa zabezpečilo riadne uplatňovanie postupov a dojednaní, ktoré ZKÚ umožňujú vyvážať tovar do Únie bez ciel a bez kvót.
- (24) Berúc do úvahy cieľ integrácie a rozvoj svetového obchodu v oblasti služieb a zriaďovania podnikov, je potrebné, aby sa podporoval rozvoj trhov so službami a investičné možnosti prostredníctvom zlepšovania prístupu ZKÚ na trh Únie v oblasti služieb a investícií. V tejto súvislosti by Únia mala ZKÚ ponúknuť čo najlepšie možné zaobchádzanie, ktoré ponúka akémukoľvek inému obchodnému partnerovi prostredníctvom komplexných doložiek najvyšších výhod, a zároveň by mala zabezpečiť pružnejšie možnosti obchodných vzťahov so ZKÚ tak, že podmienky, ktoré ZKÚ ponúkajú Únii, sa obmedzia na podmienky, ktoré ZKÚ ponúkajú iným veľkým obchodným hospodárstvám.
- (25) Spolupráca v oblasti finančných služieb medzi Úniou a ZKÚ by mala prispieť k budovaniu bezpečnejšieho, zdravšieho a transparentnejšieho finančného systému, ktorý je nevyhnutný z hľadiska upevňovania celosvetovej finančnej stability a posilňovania trvalo udržateľného rastu. Úsilie vyvíjané v tejto oblasti by sa malo zamerať na dosiahnutie súladu s medzinárodne schválenými normami a na aproximáciu právnych predpisov ZKÚ s *acquis* Únie v oblasti finančných služieb. Náležitá pozornosť by sa mala venovať posilňovaniu administratívnej kapacity orgánov ZKÚ, a to aj v oblasti dohľadu.
- (26) Finančná pomoc Únie by sa mala sústrediť na tie oblasti, kde má najväčší účinok, vzhľadom na schopnosť Únie konať na globálnej úrovni a reagovať na celosvetové výzvy, ako napríklad odstránenie chudoby, udržateľný a inkluzívny rozvoj alebo celosvetové presadzovanie demokracie, dobrej správy vecí verejných, ľudských práv a zásad právneho štátu, a vzhľadom na dlhodobú a predvídateľnú účasť Únie na rozvojovej pomoci a jej úlohu pri koordinácii s členskými štátmi.
- (27) V snahe o účinnosť, zjednodušenie a uznanie riadiacich kapacít orgánov ZKÚ by finančné zdroje poskytované ZKÚ mali byť riadené na základe recipročného partnerstva. Orgány ZKÚ by okrem toho mali prevziať na seba zodpovednosť za tvorbu a uskutočňovanie tých politík, na ktorých sa strany dohodnú v rámci stratégie spolupráce. V procese programovania a vykonávania by sa mali zohľadniť obmedzené administratívne a ľudské zdroje ZKÚ.
- (28) Týmto rozhodnutím sa stanovuje finančné krytie pre pridruženie medzi ZKÚ a Úniou, t. j. pre „rozhodnutie o pridružení zámoria“, ktoré má predstavovať hlavnú referenčnú hodnotu v zmysle bodu 16 Medziinštitucionálnej dohody z [---] medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových otázkach a riadnom finančnom hospodárení, pre Európsky parlament a Radu v priebehu ročného rozpočtového postupu.
- (29) Na toto rozhodnutie sa vzťahujú horizontálne rozpočtové pravidlá prijaté Európskym parlamentom a Radou na základe článku 322 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Tieto pravidlá sú stanovené v nariadení o rozpočtových pravidlách a určujú najmä postup zostavovania a plnenia rozpočtu prostredníctvom grantov, obstarávania, cien a nepriamej implementácie a zabezpečujú kontroly zodpovednosti účastníkov finančných operácií. Pravidlá prijaté na základe článku 322 ZFEÚ sa týkajú aj ochrany rozpočtu Únie v prípade všeobecných nedostatkov, pokiaľ ide o zásady právneho štátu v členských štátoch, keďže dodržiavanie zásad právneho štátu je základným predpokladom správneho finančného riadenia a účinného financovania z prostriedkov Únie.
- (30) Typy financovania a metódy vykonávania na základe tohto rozhodnutia by sa mali zvoliť na základe ich schopnosti splniť konkrétne ciele opatrení a dosahovať výsledky, pričom by sa mali vziať do úvahy predovšetkým náklady na kontroly, administratívne zaťaženie a očakávané

riziko nesúlady. Malo by sa pri tom posúdiť využitie jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a jednotkových nákladov, ako aj financovanie, ktoré nesúvisí s nákladmi uvedenými v článku 125 ods. 1 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

- (31) Únia by sa mala snažiť o najefektívnejšie využívanie dostupných zdrojov tak, aby optimalizovala účinok svojej vonkajšej činnosti. Malo by sa to dosiahnuť prostredníctvom súdržnosti a komplementarity medzi nástrojmi Únie na financovanie vonkajšej činnosti, ako aj prostredníctvom vytvárania synergie s ostatnými politikami a programami Únie. Aby sa maximalizoval vplyv kombinovaných opatrení pri dosahovaní spoločného cieľa, toto rozhodnutie by malo umožniť, aby sa financovanie dalo kombinovať s financovaním iných programov Únie, pokiaľ sa príspevky nebudú vzťahovať na tie isté náklady.
- (32) Toto rozhodnutie by malo v prípade potreby odkazovať na [nariadenie o NDICI] (Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce) na účely uskutočňovania spolupráce, a zabezpečiť tak koherentnosť v riadení rôznych nástrojov.
- (33) S cieľom zohľadniť technický vývoj a zmeny v colných a obchodných právnych predpisoch by sa právomoc prijímať akty v súlade s článkom 290 Zmluvy o fungovaní Európskej únie mala delegovať na Komisiu, pokiaľ ide o obsah príloh II, III a IV, aby Komisia mohla tieto zmeny zohľadniť v rozhodnutí. Podľa odsekov 22 a 23 Medziinštitucionálnej dohody z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva³³ je potrebné vyhodnotiť tento program na základe informácií získaných prostredníctvom osobitných monitorovacích požiadaviek a zároveň by sa malo predchádzať nadmernej regulácii a administratívne záťaži, najmä vo vzťahu k členským štátom. Tieto požiadavky môžu v prípade potreby zahŕňať merateľné ukazovatele, ktoré slúžia ako základ pre hodnotenie vplyvov programu v praxi. Je zvlášť dôležité, aby Komisia počas prípravných prác uskutočnila príslušné konzultácie, a to aj na úrovni odborníkov, a aby tieto konzultácie vykonávala v súlade so zásadami stanovenými v Medziinštitucionálnej dohode o lepšej tvorbe práva z 13. apríla 2016³⁴. Európsky parlament a Rada dostávajú najmä v záujme zabezpečenia rovnocennej účasti na príprave delegovaných aktov všetky dokumenty v tom istom čase ako experti členských štátov a ich experti majú systematický prístup na zasadnutia expertných skupín Komisie, ktoré sa zaoberajú prípravou delegovaných aktov.
- (34) Odkazy na nástroje vonkajšej pomoci uvedené v článku 9 rozhodnutia Rady 2010/427/EÚ³⁵ by sa mali považovať za odkaz na toto rozhodnutie. Komisia by mala zabezpečiť, aby sa toto rozhodnutie vykonávalo v súlade s úlohou ESVČ, ako sa uvádza v uvedenom rozhodnutí.
- (35) S cieľom zabezpečiť jednotné podmienky vykonávania článku 10 ods. 6 a článku 16 ods. 8 prílohy II, článku 2 prílohy III a článkov 5 a 6 prílohy IV k tomuto rozhodnutiu by sa vykonávacie právomoci mali preniesť na Komisiu. Uvedené právomoci by sa mali vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011.
- (36) V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013³⁶, nariadením Rady (Euratom, ES) č. 2988/95³⁷, nariadením Rady

³³ Medziinštitucionálna dohoda z 13. apríla 2016 medzi Európskym parlamentom, Radou Európskej únie a Európskou komisiou o lepšej tvorbe práva; Ú. v. EÚ L 123, 12.5.2016, s. 1.

³⁴ Tamtiež

³⁵ Rozhodnutie Rady 2010/427/EÚ z 26. júla 2010 o organizácii a fungovaní Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (Ú. v. EÚ L 201, 3.8.2010, s. 30).

³⁶ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 883/2013 z 11. septembra 2013 o vyšetrovaniach vykonávaných Európskym úradom pre boj proti podvodom (OLAF), ktorým sa zrušuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nariadenie Rady (Euratom) č. 1074/1999, Ú. v. EÚ L 248, 18.9.2013, s. 1.

³⁷ Nariadenie (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev, Ú. v. ES L 312, 23.12.1995, s. 1.

(Euratom, ES) č. 2185/96³⁸ a nariadením Rady (EÚ) 2017/1939³⁹ majú byť finančné záujmy Únie chránené účinnými a primeranými opatreniami vrátane prevencie, zisťovania, nápravy a vyšetrovania nezrovnalostí vrátane podvodov, vymáhania stratených, nesprávne vyplatených alebo nesprávne použitých finančných prostriedkov, a prípadne ukladania administratívnych sankcií. Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) môže v súlade s nariadením (EÚ, Euratom) č. 883/2013 a nariadením (Euratom, ES) č. 2185/96 vykonávať najmä administratívne vyšetrovania vrátane kontrol a inšpekcií na mieste s cieľom zistiť, či nedošlo k podvodu, korupcii alebo akémukoľvek inému protiprávnemu konaniu poškodzujúcemu finančné záujmy Únie. Európska prokuratúra (EPPO) môže v súlade s nariadením (EÚ) 2017/1939 vyšetrovať a stíhať podvody a iné trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, ako sa stanovuje v smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371⁴⁰. V súlade s nariadením o rozpočtových pravidlách má každá osoba alebo každý subjekt, ktoré prijímajú finančné prostriedky Únie, v plnej miere spolupracovať pri ochrane finančných záujmov Únie, udeliť Komisii, úradu OLAF, Európskej prokuratúre a Európskemu dvoru audítorov nevyhnutné práva a prístup a zabezpečiť, aby všetky tretie strany zúčastňujúce sa na čerpaní finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva. Z tohto dôvodu by dohody s tretími krajinami a územiami a s medzinárodnými organizáciami a akékoľvek zmluvy alebo dohody vyplývajúce z vykonávania tohto rozhodnutia mali obsahovať ustanovenia, ktoré výslovne splnomocňujú Komisiu, Dvor audítorov a úrad OLAF na vykonávanie auditov a kontrol a inšpekcií na mieste v súlade s ich príslušnými právomocami a ktoré zabezpečujú, aby akékoľvek tretie strany zúčastňujúce sa na čerpaní finančných prostriedkov Únie udelili rovnocenné práva.

- (37) Na základe tohto rozhodnutia by Rada mala byť schopná poskytnúť inovatívnu odpoveď na všetky vyššie uvedené skutočnosti, ktorá by bola v súlade s rozmanitými situáciami a zároveň by im bola aj prispôsobená,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

ČASŤ I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA PRIDRUŽENIA ZÁMORSKÝCH KRAJÍN A ÚZEMÍ K ÚNII

³⁸ Nariadenie (Euratom, ES) č. 2185/96 z 11. novembra 1996 o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi, Ú. v. ES L 292, 15.11.1996, s. 2.

³⁹ Nariadenie (EÚ) 2017/1939 z 12. októbra 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Európskej prokuratúry, Ú. v. EÚ L 283, 31.10.2017, s. 1.

⁴⁰ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva, Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29.

KAPITOLA 1

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy

1. Týmto rozhodnutím sa zakladá pridruženie zámorských krajín a území (ZKÚ) k Únii (ďalej len „pridruženie“), ktoré predstavuje partnerstvo na základe článku 198 ZFEÚ, s cieľom podporovať trvalo udržateľný rozvoj ZKÚ, ako aj šíriť hodnoty a normy Únie v širšom svete.
2. Partnermi tohto pridruženia sú Únia, ZKÚ a členské štáty, s ktorými sú ZKÚ spojené.
3. Týmto rozhodnutím sa v článku 73 stanovuje program financovania pre pridruženie so všetkými ZKÚ na obdobie 2021 až 2027 (ďalej len „program“). Stanovujú sa ním ciele programu, formy financovania zo strany Únie a pravidlá poskytovania takéhoto financovania, ako sa uvádza v prílohe I k tomuto rozhodnutiu.

Článok 2

Územná pôsobnosť

Pridruženie sa vzťahuje na ZKÚ uvedené v prílohe II k ZFEÚ.

Článok 3

Ciele, zásady a hodnoty

1. Pridruženie medzi Úniou a ZKÚ vychádza z cieľov, zo zásad a z hodnôt, ktoré majú ZKÚ, členské štáty, s ktorými sú ZKÚ spojené, a Únia spoločne.
2. Partneri si navzájom uznávajú právo určiť si svoje politiky a priority týkajúce sa trvalo udržateľného rozvoja, stanoviť si vlastné úrovne vnútroštátnej ochrany v oblasti životného prostredia a práce a prijať alebo náležite zmeniť svoje príslušné právne predpisy a politiky v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodne uznaných noriem a dohôd. Pri uplatňovaní týchto svojich práv sa partneri usilujú zabezpečiť vysokú úroveň ochrany v oblasti životného prostredia a práce.
3. Pri vykonávaní tohto rozhodnutia sa partneri riadia zásadou transparentnosti, subsidiarity a potrebou účinnosti a rovnako pristupujú ku všetkým trom pilierom trvalo udržateľného rozvoja ZKÚ: hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a ochrane životného prostredia.
4. Všeobecným cieľom tohto rozhodnutia je podporovať hospodársky a sociálny rozvoj ZKÚ a nadviazať úzke hospodárske vzťahy medzi ZKÚ a Úniou ako takou. Snahou pridruženia je dosiahnuť celkové ciele tým, že sa zvýši konkurencieschopnosť ZKÚ, posilní sa ich odolnosť, zníži ich zraniteľnosť v hospodárskej a environmentálnej sfére a podporí spolupráca medzi ZKÚ a inými partnermi.
5. K osobitným cieľom tohto rozhodnutia v súlade s článkom 3 ods. 5 a článkom 21 ZEÚ patrí:
 - a) prehlbovanie a podporovanie spolupráce so ZKÚ,
 - b) podporovanie Grónska a spolupráca s ním pri riešení jeho hlavných výziev, ako je zvyšovanie úrovne vzdelania, a prispievanie ku kapacite verejnej správy Grónska v oblasti tvorby a vykonávania národných politík.
6. Pri dosahovaní týchto cieľov pridruženie dodržiava základné zásady slobody, demokracie, ľudských práv a základných slobôd, právneho štátu, dobrej správy vecí verejných a trvalo

udržateľného rozvoja, ktoré sú spoločné pre ZKÚ, ako aj pre členské štáty, s ktorými sú ZKÚ spojené.

Článok 4

Riadenie pridruženia

Riadenie pridruženia vykonáva Komisia a orgány ZKÚ a v prípade potreby členské štáty, s ktorými sú ZKÚ spojené, v súlade so svojimi príslušnými inštitucionálnymi, právnymi a finančnými právomocami.

Článok 5

Spoločné záujmy, komplementarita a priority

1. Pridruženie predstavuje rámec pre politický dialóg a spoluprácu v otázkach spoločného záujmu.
2. Prioritou je spolupráca v oblastiach spoločného záujmu, akými sú napríklad:
 - a) hospodárska diverzifikácia hospodárstiev ZKÚ, a to vrátane ich ďalšej integrácie do svetového hospodárstva a regionálnych hospodárstiev; pokiaľ ide o špecifický prípad Grónska, potreba zvyšovania zručností pracovnej sily;
 - b) podpora ekologického hospodárstva a modrého hospodárstva;
 - c) trvalo udržateľné riadenie prírodných zdrojov vrátane zachovania a trvalo udržateľného využívania biodiverzity a ekosystémových služieb;
 - d) zmierňovanie zmeny klímy a adaptácia na následky zmeny klímy;
 - e) podpora znižovania rizika katastrof;
 - f) podpora činností v oblasti výskumu, inovácií a vedeckej spolupráce;
 - g) podpora sociálnej, kultúrnej a hospodárskej výmeny medzi ZKÚ, ich susednými krajinami a ďalšími partnermi;
 - h) arktické otázky.
3. Spolupráca v oblastiach spoločného záujmu sa zameriava na podporu sebestačnosti ZKÚ a na budovanie kapacít ZKÚ v oblastiach tvorby, vykonávania a monitorovania stratégií a politík stanovených v odseku 2.

Článok 6

Podporovanie pridruženia

1. S cieľom upevniť si vzájomné vzťahy Únia a ZKÚ vyvíjajú snahu, aby toto pridruženie ich občania poznali, a to predovšetkým podporovaním rozvoja vzťahov a spolupráce medzi orgánmi, akademickou obcou, občianskou spoločnosťou a podnikmi v ZKÚ na jednej strane a ich náprotivkami v Únii na strane druhej.
2. ZKÚ sa usilujú o upevňovanie a podporovanie svojich vzťahov s Úniou ako takou. Členské štáty toto úsilie podporujú.

Článok 7

Regionálna spolupráca, regionálna integrácia a spolupráca s inými partnermi

1. S výhradou článku 3 tohto rozhodnutia je cieľom tohto pridruženia podporovať ZKÚ v ich úsilí zapojiť sa do relevantných medzinárodných, regionálnych a/alebo subregionálnych

iniciatív spolupráce, ako aj do regionálnych alebo subregionálnych integračných procesov v súlade s ich vlastnými ambíciami a v súlade s cieľmi a prioritami vymedzenými príslušnými orgánmi ZKÚ.

2. Na tento účel si Únia a ZKÚ môžu vymieňať informácie a najlepšie postupy alebo stanoviť akúkoľvek inú formu úzkej spolupráce a koordinácie s inými partnermi v rámci účasti ZKÚ v regionálnych a medzinárodných organizáciách, v prípade potreby prostredníctvom medzinárodných dohôd.
3. Cieľom pridruženia je podpora spolupráce medzi ZKÚ a inými partnermi v oblastiach spolupráce stanovených v častiach II a III tohto rozhodnutia. V tejto súvislosti je cieľom pridruženia presadzovanie spolupráce medzi ZKÚ a najvzdialenejšími regiónmi uvedenými v článku 349 ZFEÚ a ich susednými štátmi a územiami bez ohľadu na to, či patria do skupiny AKT, alebo nie. Na účely dosiahnutia tohto cieľa Únia zlepší koordináciu a synergiu medzi príslušnými programami Únie. Únia sa usiluje zapojiť ZKÚ aj do svojich platforiem na vedenie dialógu s ich susednými krajinami bez ohľadu na to, či tieto krajiny a územia patria do skupiny AKT, alebo nie, a prípadne aj s najvzdialenejšími regiónmi.
4. Podpora účasti ZKÚ v príslušných organizáciách pre regionálnu integráciu sa zameriava predovšetkým na:
 - a) budovanie kapacít príslušných regionálnych organizácií a inštitúcií, ktorých sú ZKÚ členmi;
 - b) regionálne alebo subregionálne iniciatívy, ako je vykonávanie politík zameraných na reformu odvetví týkajúcich sa oblastí spolupráce uvedených v častiach II a III tohto rozhodnutia;
 - c) informovanosť a znalosti ZKÚ o vplyve, ktorý má regionálny integračný proces na rôzne oblasti;
 - d) účasť ZKÚ na rozvoji regionálnych trhov v rámci organizácií pre regionálnu integráciu;
 - e) cezhraničné investície medzi ZKÚ a ich susedmi.

Článok 8

Účasť v európskych zoskupeniach územnej spolupráce

Pri uplatňovaní článku 7 ods. 1, 2 a 3 tohto rozhodnutia iniciatívy spolupráce alebo iné formy spolupráce znamenajú aj to, že vládne orgány, regionálne a subregionálne organizácie, miestne orgány, a prípadne iné verejné a súkromné subjekty alebo inštitúcie (vrátane poskytovateľov verejných služieb) zo ZKÚ sa môžu zúčastňovať na európskom zoskupení územnej spolupráce (EZÚS) s prihliadnutím na pravidlá a ciele činností spolupráce stanovené v tomto rozhodnutí a v nariadení (EÚ) č. 1302/2013⁴¹ a v súlade s dojednaniami uplatniteľnými na členský štát, s ktorým je ZKÚ spojené.

Článok 9

Osobité zaobchádzanie

1. Pridruženie zohľadňuje rôznorodosť ZKÚ z hľadiska hospodárskeho rozvoja a z hľadiska kapacity plne využívať výhody regionálnej spolupráce a regionálnej integrácie podľa článku 7.
2. Pre izolované ZKÚ sa stanoví osobité zaobchádzanie.

⁴¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1302/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 1082/2006 o Európskom zoskupení územnej spolupráce (EZÚS), pokiaľ ide o vyjasnenie, zjednotenie a zlepšenie zakladania a fungovania takýchto zoskupení, Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 303.

3. S cieľom umožniť izolovaným ZKÚ prekonať štrukturálne a iné prekážky v ich rozvoji toto osobitné zaobchádzanie zohľadní ich špecifické ťažkosti okrem iného pri stanovení objemu finančnej pomoci a s ňou spojených podmienok.
4. Za izolované ZKÚ sa považujú Saint Pierre a Miquelon.

KAPITOLA 2

SPOLUPRÁCA

Článok 10

Všeobecný prístup

1. Pridruženie sa zakladá na širokom dialógu a konzultáciách o otázkach spoločného záujmu medzi ZKÚ, členskými krajinami, s ktorými sú ZKÚ spojené, a Komisiou, a prípadne Európskou investičnou bankou (EIB).
2. ZKÚ v prípade potreby organizujú dialóg a konzultácie s orgánmi a subjektmi, ako sú:
 - a) príslušné miestne a iné verejné orgány;
 - b) hospodárski a sociálni partneri;
 - c) akýkoľvek iný vhodný subjekt, ktorý zastupuje občiansku spoločnosť, ako napríklad partneri z oblasti životného prostredia, mimovládne organizácie a subjekty zodpovedné za podporu rovnosti medzi mužmi a ženami.

Článok 11

Účastníci spolupráce

1. Medzi účastníkov spolupráce v ZKÚ patria:
 - a) vládne orgány ZKÚ;
 - b) miestne orgány v rámci ZKÚ;
 - c) poskytovatelia verejnoprospešných služieb a organizácie občianskej spoločnosti, ako sú sociálne, obchodné a odborové združenia, združenia zamestnávateľov a miestne, národné alebo medzinárodné mimovládne organizácie;
 - d) regionálne a subregionálne organizácie.
2. Členské štáty, s ktorými sú ZKÚ spojené, informujú Komisiu o vládnych a miestnych orgánoch uvedených v ods. 1 písm. a) a b).

Článok 12

Úlohy neštátnych subjektov

1. Neštátne subjekty sa môžu zúčastňovať na výmene informácií a na konzultáciách týkajúcich sa spolupráce, a predovšetkým prípravy a realizácie pomoci, projektov alebo programov spolupráce. Môžu sa na ne delegovať právomoci finančného riadenia na vykonávanie takýchto projektov alebo programov, ktorých účelom je podpora iniciatív miestneho rozvoja.
2. Neštátne subjekty oprávnené na decentralizované riadenie projektov alebo programov sa určia na základe dohody medzi orgánmi ZKÚ, Komisiou a členským štátom, s ktorým je ZKÚ

spojené, berúc do úvahy dotknutý subjekt, jeho odborné znalosti a oblasť činnosti. Postup určenia sa uskutoční v každej ZKÚ v rámci širokého dialógu a konzultácií podľa článku 10.

3. Cieľom pridruzenia je prispieť k úsiliu, ktoré vyvíjajú ZKÚ, aby posilnili organizácie občianskej spoločnosti, a to najmä ich vznik a rozvoj, a rozvíjanie opatrení nevyhnutných na to, aby sa tieto organizácie mohli začať zúčastňovať na tvorbe, vykonávaní a hodnotení rozvojových stratégií a programov.

KAPITOLA 3

INŠTITUCIONÁLNY RÁMEC PRIDRUŽENIA

Článok 13

Hlavné zásady dialógu

1. Únia, ZKÚ a členské štáty, s ktorými sú ZKÚ spojené, sa pravidelne angažujú v komplexnom politickom dialógu.
2. Dialóg sa uskutočňuje za plného dodržiavania príslušných inštitucionálnych, právnych a finančných právomocí Únie, ZKÚ a členských štátov, s ktorými sú ZKÚ spojené. Dialóg sa vedie pružným spôsobom. Môže byť formálny alebo neformálny, na primeranej úrovni alebo v primeranom formáte a vedie sa v rámci stanovenom v článku 14.
3. Dialóg umožňuje ZKÚ plnú účasť na implementácii pridruzenia.
4. Dialóg sa má okrem iného zameriavať na osobitné politické otázky spoločného záujmu alebo všeobecného významu na účely dosiahnutia spoločných cieľov pridruzenia.
5. Dialóg s Grónskom poskytuje predovšetkým základ pre širokú spoluprácu a dialóg v oblastiach, ktoré sa týkajú okrem iného energetiky, zmeny klímy a životného prostredia, prírodných zdrojov vrátane surovín a populácií rýb, námornej dopravy, výskumu a inovácie, ako aj arktického rozmeru týchto otázok.

Článok 14

Platformy pridruzenia

1. V rámci pridruzenia sa stanovujú tieto platformy na vedenie dialógu:
 - a) fórum pre dialóg medzi ZKÚ – EÚ (ďalej len „fórum ZKÚ – EÚ“) s každoročným stretnutím orgánov ZKÚ, zástupcov členských štátov a Komisie. Poslanci Európskeho parlamentu, zástupcovia EIB a zástupcovia najvzdialenejších regiónov sa k fóru ZKÚ – EÚ pridružia podľa potreby;
 - b) Komisia, ZKÚ a členské štáty, s ktorými sú ZKÚ spojené, pravidelne uskutočňujú trojstranné konzultácie. Tieto konzultácie sa organizujú najmenej trikrát za rok na podnet Komisie alebo na žiadosť ZKÚ a členských štátov, s ktorými sú ZKÚ spojené;
 - c) po dohode medzi ZKÚ, členskými štátmi, s ktorými sú ZKÚ spojené, a Komisiou sa vytvoria pracovné skupiny s poradnou funkciou, ktoré budú sledovať implementáciu pridruzenia a ktorých forma bude zodpovedať diskutovaným otázkam. Tieto pracovné skupiny sa môžu zvoliť na žiadosť Komisie, členského štátu alebo ZKÚ. Poskytujú odborné príspevky k témam, ktoré sú predmetom špecifického záujmu ZKÚ a členských štátov, s ktorými sú ZKÚ spojené, a dopĺňajú prácu vykonanú v rámci fóra ZKÚ – EÚ a/alebo trojstranných konzultácií.

2. Komisia predsedá fóru ZKÚ – EÚ, trojstranným konzultáciám a pracovným skupinám a plní úlohu ich sekretariátu.

ČASŤ II

OBLASTI SPOLUPRÁCE NA PODPORU DOSIAHNUTIA TRVALO UDRŽATEĽNÉHO ROZVOJA V RÁMCI PRIDRUŽENIA

KAPITOLA 1

OTÁZKY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA, ZMENA KLÍMY, OCEÁNY A ZNIŽOVANIE RIZIKA KATASTROF

Článok 15

Všeobecné zásady

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti životného prostredia, zmeny klímy a znižovania rizika katastrof môže vzťahovať na:

- a) podporu úsilia ZKÚ vymedziť a uskutočňovať politiky, stratégie, akčné plány a opatrenia;
- b) podporu úsilia ZKÚ začleniť sa do regionálnych sietí a iniciatív;
- c) presadzovanie trvalo udržateľného a efektívneho využívania zdrojov a podporu oddeľovania hospodárskeho rastu od zhoršovania životného prostredia a
- d) podporu úsilia ZKÚ fungovať ako regionálne strediská a centrá excelentnosti.

Článok 16

Trvalo udržateľné riadenie a zachovanie biodiverzity a ekosystémových služieb

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti trvalo udržateľného riadenia a zachovania biodiverzity a ekosystémových služieb môže vzťahovať na:

- a) podporu zriaďovania a účinnej správy morských a suchozemských chránených oblastí a dokonalejšej správy existujúcich chránených oblastí;
- b) podporu trvalo udržateľného riadenia morských a suchozemských zdrojov, ktoré prispieva k ochrane druhov, biotopov a funkcií ekosystému mimo chránených oblastí, a najmä ohrozených, zraniteľných a vzácnych druhov;
- c) upevnenie zachovávaní a trvalo udržateľného využívania morskej a suchozemskej biodiverzity a ekosystémov prostredníctvom:
 - i) riešenia všeobecnejšieho problému, ktorý predstavuje zmena klímy pre ekosystémy, a to zachovávaním zdravých, odolných ekosystémov a podporovaním ekologických a modrých infraštruktúr a ekosystémových prístupov k adaptácii na zmenu klímy a k zmierňovaniu jej následkov, ktoré často prinášajú viacnásobný úžitok;
 - ii) posilňovania kapacít na miestnej, regionálnej a/alebo medzinárodnej úrovni podporovaním výmeny informácií, poznatkov a najlepších postupov medzi všetkými zainteresovanými subjektmi, a to vrátane verejných orgánov, vlastníkov pôdy, súkromného sektora, výskumníkov a občianskej spoločnosti;

- iii) posilňovania existujúcich programov na ochranu prírody a súvisiaceho úsilia v chránených oblastiach a mimo nich;
- iv) rozširovania vedomostnej základne a odstraňovania nedostatkov vo vedomostiach, a to vrátane vyčíslenia hodnoty funkcií ekosystému a ekosystémových služieb;
- d) podporu a uľahčenie regionálnej spolupráce s cieľom riešiť otázky ako invazívne cudzie druhy alebo následky zmeny klímy;
- e) vytvorenie mechanizmov na zvýšenie zdrojov vrátane platieb za ekosystémové služby.

Článok 17

Trvalo udržateľné obhospodarovanie lesov

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti trvalo udržateľného obhospodarovania lesov môže vzťahovať na podporu zachovávaní a trvalo udržateľného obhospodarovania lesov, a to vrátane ich úlohy pri ochrane životného prostredia pred eróziou a pri kontrole dezertifikácie, zalesňovaní a riadení vývozu dreva.

Článok 18

Integrovaný manažment pobrežnej zóny

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti integrovaného manažmentu pobrežnej zóny môže vzťahovať na:

- a) podporu úsilia ZKÚ pri dosahovaní účinného trvalo udržateľného manažmentu morských a pobrežných zón prostredníctvom vymedzenia strategického a integrovaného prístupu k plánovaniu a manažmentu morských a pobrežných zón;
- b) zosúlad'ovanie hospodárskych a spoločenských činností, ako sú rybolov a akvakultúra, cestovný ruch, námorná doprava a poľnohospodárstvo, s potenciálom, ktorý majú morské a pobrežné zóny z hľadiska energie z obnoviteľných zdrojov a surovín, a to za súčasného zohľadnenia následkov zmeny klímy a ľudskej činnosti.

Článok 19

Oceány

1. V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti medzinárodnej správy oceánov môže vzťahovať na:
 - a) posilňovanie dialógu o otázkach spoločného záujmu v tejto oblasti;
 - b) podporu poznatkov o mori a morských biotechnológiách, podporu energie z oceánov, námorného dozoru, manažmentu pobrežnej zóny a ekosystémového riadenia;
 - c) podporu integrovaných prístupov na medzinárodnej úrovni;
 - d) aktívne presadzovanie dobrej správy, najlepších postupov a zodpovedného riadenia rybárstva pri ochrane a trvalo udržateľnom riadení populácií rýb, a to vrátane populácií rýb spoločného záujmu, ako aj tých, ktoré sú riadené regionálnymi organizáciami pre riadenie rybárstva;
 - e) dialóg a spoluprácu týkajúcu sa ochrany rybolovných zdrojov vrátane opatrení na boj proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu a na účinnú spoluprácu s regionálnymi organizáciami pre riadenie rybárstva, ako aj v rámci nich. Dialóg a spolupráca zahŕňajú kontrolné a inšpekčné schémy, podnety a záväzky v záujme účinnejšieho riadenia rybárstva a pobrežného životného prostredia v dlhodobom horizonte.

2. V kontexte pridruzenia a za súčasného zabezpečenia súladu a komplementarity s existujúcimi dohodami o partnerstve v sektore rybolovu sa spolupráca uvedená v odseku 1 písm. d) a e) zakladá na týchto zásadách:
 - a) záväzok zodpovedného riadenia rybárstva a zodpovedných rybolovných postupov;
 - b) vyhýbanie sa opatreniam alebo činnostiam, ktoré nie sú v súlade so zásadami trvalo udržateľného využívania rybolovných zdrojov;
 - c) bez toho, aby to malo vplyv na existujúce alebo budúce dvojstranné dohody o partnerstve v sektore rybolovu medzi Úniou a ZKÚ, Únia a ZKÚ sa usilujú o pravidelné vzájomné konzultácie týkajúce sa ochrany a riadenia živých morských zdrojov a o výmenu informácií o aktuálnom stave zdrojov za využitia príslušných platforiem pridruzenia stanovených v článku 14.

Článok 20

Trvalo udržateľné hospodárenie s vodami

1. V kontexte pridruzenia Únia a ZKÚ môžu spolupracovať v oblasti trvalo udržateľného hospodárenia s vodami prostredníctvom vodohospodárskej politiky a rozvoja inštitúcií, ochrany vodných zdrojov, zásobovania vodou vo vidieckych a mestských oblastiach na domáce, priemyselné alebo poľnohospodárske účely, skladovania, rozvodu a riadenia vodných zdrojov a nakladania s odpadovými vodami.
2. V oblasti zásobovania vodou a v sektore sanitácie sa musí venovať osobitná pozornosť tomu, aby sa v nedostatočne zásobovaných regiónoch a v regiónoch, ktoré sú obzvlášť vystavené prírodným katastrofám, zabezpečil prístup k zásobovaniu pitnou vodou a poskytovaniu sanitačných služieb, ktoré priamo prispievajú k rozvoju ľudských zdrojov zlepšovaním zdravotného stavu ľudí a zvyšovaním ich produktivity.
3. Spolupráca v týchto oblastiach sa riadi zásadou, že pretrvávajúca potreba rozšíriť poskytovanie základných služieb v oblasti zásobovania vodou a sanitácie tak pre mestské, ako aj vidiecke obyvateľstvo sa musí riešiť trvalo udržateľnými spôsobmi šetrnými k životnému prostrediu.

Článok 21

Odpadové hospodárstvo

V kontexte pridruzenia sa spolupráca v oblasti odpadového hospodárstva môže vzťahovať na podporu používania najlepších environmentálnych postupov pri všetkých činnostiach súvisiacich s odpadovým hospodárstvom, a to vrátane znižovania tvorby odpadu, recyklovania alebo iných procesov obnovy, ako napríklad energetické zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadu.

Článok 22

Energetika

V kontexte pridruzenia sa spolupráca v oblasti energie z udržateľných zdrojov môže vzťahovať na:

- a) výrobu a distribúciu energie z udržateľných zdrojov a prístup k takejto energii, a predovšetkým na rozvoj, presadzovanie, využívanie a skladovanie udržateľnej nízkouhlíkovej energie z obnoviteľných zdrojov energie;
- b) politiky a právne predpisy v oblasti energetiky, a predovšetkým na tvorbu politík a prijímanie právnych predpisov, ktorými sa majú zabezpečiť dostupné a trvalo udržateľné sadzby za energie;

- c) energetickú účinnosť, a predovšetkým na vytvorenie a zavedenie noriem energetickej účinnosti a na implementáciu opatrení na podporu energetickej účinnosti v rôznych odvetviach (priemysel, obchod, verejný sektor a domácnosti), ako aj sprievodných vzdelávacích činností a činností na zvýšenie informovanosti;
- d) dopravu, a predovšetkým na rozvoj, presadzovanie a využívanie ekologickejších spôsobov verejnej a súkromnej dopravy, ako sú hybridné a elektrické vozidlá alebo vozidlá s vodíkovým pohonom, programy pre spoločnú jazdu jedným autom (tzv. carpooling) a bicyklovú dopravu;
- e) plánovanie a výstavbu miest, a predovšetkým na podporu a zavedenie prísnych environmentálnych noriem kvality a vysokej energetickej hospodárnosti v rámci plánovania a výstavby miest, a
- f) cestovný ruch, a predovšetkým na podporu energeticky sebestačných (založených na energii z obnoviteľných zdrojov) a/alebo ekologických turistických infraštruktúr.

Článok 23

Suroviny

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti surovín vrátane vzácnych zemín môže vzťahovať na podporu odvetvia surovín, ktoré má trvalo udržateľný charakter pri všetkých činnostiach súvisiacich s ťažbou a ktorého cieľom je:

- a) efektívne využívanie zdrojov;
- b) podpora recyklácie;
- c) rozvoj a posilnenie ochrany životného prostredia;
- d) manipulácia a využívanie, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu;
- e) posilňovanie kapacít, odbornej prípravy, inovácií, výskumu a podnikateľských opatrení na účely využívania a ťažby surovín na miestnej, regionálnej a vnútroštátnej úrovni.

Článok 24

Zmena klímy

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti zmeny klímy zameriava na podporu iniciatív ZKÚ týkajúcich sa zmiernenia následkov zmeny klímy a adaptácie na nepriaznivé účinky zmeny klímy a môže zahŕňať:

- a) získavanie dôkazov; identifikáciu kľúčových rizík a územných, regionálnych a/alebo medzinárodných akcií, plánov alebo opatrení s cieľom adaptácie na zmenu klímy alebo zmiernenia jej nepriaznivých účinkov;
- b) prispievanie k úsiliu partnerských krajín, aby si plnili svoje záväzky v oblasti zmeny klímy v súlade s Parížskou dohodou o zmene klímy;
- c) začlenenie problematiky adaptácie na zmenu klímy a zmiernenia jej následkov do verejných politík a stratégií;
- d) vypracovanie a stanovenie štatistických údajov a ukazovateľov, ktoré sú nevyhnutnými nástrojmi na tvorbu politiky a jej vykonávanie a
- e) podporu účasti ZKÚ na regionálnom a medzinárodnom dialógu s cieľom napomáhať spoluprácu vrátane výmeny poznatkov a skúseností.

Článok 25
Znižovanie rizika katastrof

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti znižovania rizika katastrof môže vzťahovať na:

- a) rozvoj alebo zdokonalenie systémov vrátane infraštruktúr na predchádzanie katastrofám a pripravenosť na katastrofy vrátane systémov predpovede a systémov včasného varovania s cieľom zmierniť následky katastrof;
- b) získavanie podrobných znalostí o riziku katastrof a o súčasných kapacitách reagovať na katastrofy v ZKÚ a v regiónoch, kde sa nachádzajú;
- c) posilňovanie existujúcich opatrení na prevenciu katastrof a pripravenosť na katastrofy na miestnej, vnútroštátnej a regionálnej úrovni;
- d) zvýšenie kapacity dotknutých subjektov v súvislosti s reakciami na katastrofy, aby boli koordinovanejšie, účinnejšie a efektívnejšie;
- e) zvyšovanie povedomia a informovanosti obyvateľov, pokiaľ ide o ohrozenie rizikami, prevenciu, pripravenosť a reakciu v prípade katastrofy, pričom náležitú pozornosťou treba venovať osobitným potrebám osôb so zdravotným postihnutím;
- f) upevňovanie spolupráce medzi kľúčovými subjektmi zapojenými do civilnej ochrany a
- g) podporu účasti ZKÚ na regionálnych, európskych a/alebo medzinárodných platformách s cieľom umožniť pravidelnejšiu výmenu informácií a užšiu spoluprácu medzi rozličnými partnermi v prípade katastrofy.

KAPITOLA 2

PRÍSTUPNOSŤ

Článok 26
Všeobecné ciele

- 1. V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti prístupnosti zameriava na:
 - a) zabezpečenie väčšieho prístupu ZKÚ ku svetovým dopravným sieťam a
 - b) zabezpečenie väčšieho prístupu ZKÚ k informačným a komunikačným technológiám a službám.
- 2. Spolupráca v oblastiach uvedených v odseku 1 môže zahŕňať:
 - a) tvorbu politík a rozvoj inštitúcií;
 - b) cestnú, železničnú, vzdušnú, námornú dopravu alebo dopravu vnútrozemskými vodnými cestami a
 - c) skladovacie zariadenia v prístavoch a na letiskách.

Článok 27
Námorná doprava

- 1. V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti námornej dopravy zameriava na rozvoj a presadzovanie nákladovo efektívnych a účinných služieb námornej dopravy v ZKÚ a môže sa vzťahovať na:

- a) podporovanie účinnej prepravy nákladu pri hospodársky a komerčne výhodných sadzbách;
 - b) uľahčovanie väčšej účasti ZKÚ na medzinárodných službách lodnej prepravy;
 - c) podporu regionálnych programov;
 - d) podporu zapojenia miestneho súkromného sektoru do činností v oblasti lodnej dopravy a
 - e) rozvoj infraštruktúry.
2. Únia a ZKÚ podporujú bezpečnosť lodnej prepravy, bezpečnosť posádok a prevenciu znečisťovania.
 3. Únia a ZKÚ podporujú námornú bezpečnosť a ochranu, ochranu morského prostredia, ako aj životné a pracovné podmienky na palube v súlade s príslušnými medzinárodnými dohovormi a legislatívnym rámcom EÚ.

Článok 28

Letecká doprava

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti leteckej dopravy môže vzťahovať na:

- a) reformu a modernizáciu odvetvia leteckej dopravy v ZKÚ;
- b) podporovanie obchodnej životaschopnosti a konkurencieschopnosti odvetvia leteckej dopravy v ZKÚ;
- c) uľahčenie investovania a účasti zo strany súkromného sektora a
- d) podporovanie výmeny poznatkov a osvedčených podnikateľských postupov.

Článok 29

Bezpečnosť a ochrana v leteckej doprave

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti bezpečnosti a ochrany v leteckej doprave zameriava na podporu úsilia ZKÚ dosiahnuť súlad s príslušnými normami EÚ a medzinárodnými normami a okrem iného sa môže vzťahovať na:

- a) zavádzanie systému bezpečnosti letectva EÚ, a prípadne medzinárodných noriem;
- b) zavádzanie bezpečnostnej ochrany letísk a posilňovanie schopnosti orgánov civilného letectva riadiť všetky stránky prevádzkovej bezpečnosti spadajúce pod ich kontrolu a
- c) rozvoj infraštruktúry a ľudských zdrojov.

Článok 30

Služby v oblasti informačných a komunikačných technológií

V kontexte pridruženia sa spolupráca týkajúca sa služieb v oblasti informačných a komunikačných technológií (IKT) zameriava na podnecovanie inovácií, hospodárskeho rastu a zlepšení v bežnom živote občanov a podnikov v ZKÚ, a to vrátane podporovania prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím. Spolupráca sa orientuje predovšetkým na zvýšenie regulačnej kapacity ZKÚ a môže podporiť rozšírenie sietí a služieb IKT prostredníctvom týchto opatrení:

- a) vytvorenie predvídateľného regulačného prostredia, ktoré drží krok s technickým rozvojom, stimuluje rast a inovácie a podnecuje hospodársku súťaž a ochranu spotrebiteľa;
- b) dialóg o rôznych aspektoch politiky podpory a monitorovania informačnej spoločnosti;
- c) výmena informácií o normách a otázkach interoperability;

- d) podpora spolupráce v oblasti výskumu IKT a v oblasti výskumných infraštruktúr založených na IKT;
- e) rozvoj služieb a aplikácií v oblastiach, ktoré majú veľký vplyv na spoločnosť.

KAPITOLA 3

VÝSKUM A INOVÁCIA

Článok 31

Spolupráca v oblasti výskumu a inovácie

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti výskumu a inovácie môže vzťahovať na vedu, energie, zmenu klímy, odolnosť voči katastrofám, prírodné zdroje vrátane surovín a trvalo udržateľné využívanie živých zdrojov.

Môže sa vzťahovať aj na technológie vrátane informačných a komunikačných technológií s cieľom prispieť k trvalo udržateľnému rozvoju ZKÚ a podporiť úlohu ZKÚ ako regionálnych stredísk a centier excelentnosti, ako aj konkurencieschopnosť ich priemyslu. Spolupráca sa môže vzťahovať najmä na:

- a) dialóg, koordináciu a vytváranie synergie medzi politikami a iniciatívami ZKÚ a Únie vzhľadom na vedu, technológie a inovácie;
- b) tvorbu politík a rozvoj inštitúcií v rámci ZKÚ a spoločné akcie na miestnej, vnútroštátnej alebo regionálnej úrovni s cieľom rozvíjať vedecké, technické a inovačné aktivity a ich aplikáciu v praxi;
- c) spoluprácu medzi právnymi subjektmi zo ZKÚ, z Únie, členských štátov a tretích krajín;
- d) zapojenie jednotlivých výskumníkov ZKÚ, výskumných ústavov a právnych subjektov zo ZKÚ do európskych rámcových programov pre výskum a inováciu a do Programu pre konkurencieschopnosť podnikov a malých a stredných podnikov (COSME), a to aj prostredníctvom ich zapojenia do činností, ktoré sú už podporované v rámci týchto programov, s cieľom zabezpečiť vzájomnú komplementaritu medzi činnosťami a
- e) odbornú prípravu a medzinárodnú mobilitu a výmenu výskumníkov zo ZKÚ.

KAPITOLA 4

MLÁDEŽ, VZDELÁVANIE, ODBORNÁ PRÍPRAVA, ZDRAVIE, ZAMESTNANOSŤ, SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE, BEZPEČNOSŤ POTRAVÍN A POTRAVINOVÁ BEZPEČNOSŤ

Článok 32

Mládež

1. Únia zabezpečí, aby sa všetky fyzické osoby zo ZKÚ, ako sú vymedzené v článku 50, mohli zúčastňovať na iniciatívach Únie týkajúcich sa mládeže na rovnakom základe ako občania členských štátov.

2. Cieľom pridruzenia je upevňovanie väzieb medzi mladými ľuďmi žijúcimi v ZKÚ a Únii okrem iného aj presadzovaním vzdelávacej mobility mládeže zo ZKÚ a podnecovaním vzájomného porozumenia medzi mladými ľuďmi.

Článok 33

Vzdelávanie a odborná príprava

1. V kontexte pridruzenia sa spolupráca v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy môže vzťahovať na:
 - a) poskytovanie vysokokvalitného inkluzívneho vzdelávania na primárnom, sekundárnom a vyššom stupni vzdelávania a v oblasti odborného vzdelávania a prípravy a
 - b) podporu ZKÚ pri vymedzovaní a uskutočňovaní politik v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy.
2. Únia zabezpečí, aby sa všetky fyzické osoby zo ZKÚ, ako sú vymedzené v článku 50, mohli zúčastňovať na vzdelávacích iniciatívach Únie, ako aj na jej iniciatívach v oblasti odbornej prípravy na rovnakom základe ako občania členských štátov.
3. Únia zabezpečí, aby sa vzdelávacie subjekty a inštitúcie zo ZKÚ mohli zúčastňovať na iniciatívach Únie zameraných na spoluprácu v oblasti vzdelávania na rovnakom základe ako subjekty a inštitúcie, ktoré pôsobia v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy v členských štátoch.

Článok 34

Zamestnanosť a sociálna politika

1. Únia a ZKÚ udržiavajú dialóg v oblasti zamestnanosti a sociálnej politiky s cieľom prispieť k hospodárskemu a sociálnemu rozvoju ZKÚ a k presadzovaniu dôstojnej práce v ZKÚ a v regiónoch, kde sa nachádzajú. Tento dialóg sa zameriava aj na podporu úsilia orgánov ZKÚ rozvíjať politiky a právne predpisy v tejto oblasti.
2. Dialóg pozostáva predovšetkým z výmeny informácií a najlepších postupov týkajúcich sa politik a právnych predpisov v oblasti zamestnanosti a sociálnej politiky, ktoré sú v spoločnom záujme Únie a ZKÚ. V tejto súvislosti sa zohľadnia aj oblasti ako rozvoj zručností, sociálna ochrana, sociálny dialóg, rovnaké príležitosti, nediskriminácia a prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím, zdravie a bezpečnosť pri práci a ostatné pracovné normy.

Článok 35

Verejné zdravie, bezpečnosť potravín a potravinová bezpečnosť

V kontexte pridruzenia sa spolupráca v sektore verejného zdravia a bezpečnosti potravín zameriava okrem iného na obmedzenie záťaže prenosných a neprenosných ochorení, a predovšetkým na rozvoj, posilňovanie a udržiavanie kapacity ZKÚ v oblasti epidemiologického dohľadu, monitorovania, včasného varovania, vyhodnotenia rizika a reakcie na závažné cezhraničné ohrozenia zdravia prostredníctvom opatrení, ku ktorým patria:

- a) opatrenia na posilnenie pripravenosti a plánovania reakcie na mimoriadne situácie v oblasti zdravia, akými sú epidémie prenosných ochorení, a to aj prostredníctvom dodržiavania medzinárodných zdravotných predpisov, opatrenia na zabezpečenie interoperability medzi sektorom zdravotníctva a inými sektormi, ako aj nepretržité poskytovanie kritických služieb a produktov;

- b) budovanie kapacít upevňovaním sietí verejného zdravia na regionálnej úrovni, uľahčovanie výmeny informácií medzi odborníkmi a podporovanie primeranej odbornej prípravy, a to aj v oblasti bezpečnosti potravín;
- c) rozvoj nástrojov a komunikačných platforiem vrátane systémov včasného varovania, ako aj programov elektronického vzdelávania prispôsobených osobitným potrebám ZKÚ;
- d) opatrenia zamerané na prevenciu a obmedzenie epidémií súvisiacich s potravinami a opatrenia zamerané na riešenie problematiky bezpečnosti potravín a potravinovej bezpečnosti;
- e) opatrenia na zníženie záťaže neprenosných ochorení v rámci dosahovania cieľov trvalo udržateľného rozvoja.

KAPITOLA 5

KULTÚRA A CESTOVNÝ RUCH

Článok 36

Kultúrna výmena a dialóg

1. V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti kultúrnej výmeny a dialógu môže vzťahovať na:
 - a) samostatný rozvoj ZKÚ, keďže ide o proces zameraný na samotných ľudí a zakorenený v kultúre každého národa;
 - b) podporu politík a opatrení, ktoré prijali príslušné orgány ZKÚ s cieľom rozvíjať ľudské zdroje, zvyšovať vlastné tvorivé kapacity a podporovať svoju kultúrnu identitu;
 - c) zapojenie obyvateľstva do procesu rozvoja;
 - d) rozvoj vzájomného porozumenia a zlepšenú výmenu informácií o kultúrnych a audiovizuálnych témach prostredníctvom dialógu.
2. Únia a ZKÚ sa pri svojej spolupráci snažia stimulovať kultúrne výmeny medzi sebou, a to:
 - a) spoluprácou medzi kultúrnymi a kreatívnymi odvetviami všetkých partnerov;
 - b) podporovaním šírenia kultúrnych a kreatívnych diel a subjektov medzi sebou;
 - c) politickou spoluprácou s cieľom prehĺbovať rozvoj politiky, inovácie, získavanie publika a nové obchodné modely.

Článok 37

Spolupráca v audiovizuálnej oblasti

1. V kontexte pridruženia sa spolupráca v audiovizuálnej oblasti zameriava na vzájomnú podporu audiovizuálnej výroby a môže sa vzťahovať na tieto akcie:
 - a) spoluprácu a výmenu medzi príslušnými subjektmi v oblasti vysielacieho priemyslu;
 - b) podporovanie výmeny audiovizuálnych diel;
 - c) výmenu informácií a názorov medzi príslušnými orgánmi, pokiaľ ide o politiku vysielania a audiovizuálnu politiku a regulačný rámec;
 - d) podporovanie navštevovania medzinárodných podujatí a účasti na medzinárodných podujatiach, ktoré sa konajú na území partnerov, ako aj v tretích krajinách.

2. Koprodukčné audiovizuálne diela sú oprávnené využívať akúkoľvek schému pomoci na podporu miestnych alebo regionálnych kultúrnych obsahov vytvorených v Únii, ZKÚ a členských štátoch, s ktorými sú ZKÚ spojené.

Článok 38

Scénické umenie

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti scénického umenia môže vzťahovať na:

- a) uľahčenie častejších kontaktov medzi aktérmi scénického umenia v oblastiach, ako sú profesionálne výmeny a odborná príprava vrátane účasti na konkurzoch, vytváranie sietí a podpora budovania sietí;
- b) podporu koprodukcii medzi producentmi jedného alebo viacerých členských štátov Únie a jednej alebo viacerých ZKÚ a
- c) podporu rozvoja medzinárodných noriem v oblasti divadelnej technológie a používania značenia divadelnej scény aj prostredníctvom príslušných normalizačných orgánov.

Článok 39

Ochrana kultúrneho dedičstva a historických pamiatok

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva a historických pamiatok zameriava na podporu výmeny odborných poznatkov a najlepších postupov prostredníctvom:

- a) uľahčovania výmeny odborníkov;
- b) spolupráce v oblasti odbornej prípravy;
- c) zvyšovania povedomia miestnej verejnosti a
- d) poradenstva v oblasti ochrany historických pamiatok a chránených zón, ako aj v oblasti právnych predpisov a vykonávania opatrení týkajúcich sa ochrany dedičstva, a najmä jeho integrácie do miestneho života.

Článok 40

Cestovný ruch

V kontexte pridruženia môže spolupráca v oblasti cestovného ruchu zahŕňať:

- a) opatrenia zamerané na vymedzenie, prispôsobenie a vypracovanie trvalo udržateľných politík v oblasti cestovného ruchu;
- b) opatrenia a operácie na rozvoj a podporu trvalo udržateľného cestovného ruchu;
- c) opatrenia zamerané na začlenenie trvalo udržateľného cestovného ruchu do sociálneho, kultúrneho a hospodárskeho života občanov ZKÚ.

KAPITOLA 6

BOJ PROTI ORGANIZOVANEJ TRESTNEJ ČINNOSTI

Článok 41

Boj proti organizovanej trestnej činnosti, obchodovaniu s ľuďmi, sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí, terorizmu a korupcii

1. V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti organizovanej trestnej činnosti môže vzťahovať na:
 - a) rozvíjanie inovatívnych a účinných spôsobov policajnej a justičnej spolupráce vrátane spolupráce s inými zainteresovanými subjektmi, ako je občianska spoločnosť, pri predchádzaní organizovanej trestnej činnosti, obchodovaniu s ľuďmi, sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí, terorizmu a korupcii, ako aj v boji proti nim a
 - b) podporu s cieľom zvýšiť účinnosť politík v ZKÚ na predchádzanie a boj proti organizovanej trestnej činnosti, obchodovaniu s ľuďmi, sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí, terorizmu a korupcii, ako aj na predchádzanie a boj proti výrobe a distribúcii všetkých druhov omamných a psychotropných látok a obchodovaniu s týmito látkami v záujme prevencie a obmedzenia užívania drog a škôd spôsobených drogami, zohľadňujúc prácu, ktorú už v tejto oblasti vykonali medzinárodné orgány, okrem iného prostredníctvom:
 - i) odbornej prípravy a budovania kapacít na predchádzanie organizovanej trestnej činnosti vrátane obchodovania s ľuďmi, sexuálneho zneužívania a sexuálneho vykorisťovania detí, terorizmu a korupcie, ako aj boj proti nim;
 - ii) prevencie vrátane školenia, vzdelávania a propagácie zdravia, ako aj liečenia a rehabilitácie závislých užívateľov drog spolu s projektmi na opätovné začlenenie závislých užívateľov drog do pracovného a sociálneho prostredia;
 - iii) tvorby účinných opatrení na presadzovanie;
 - iv) technickej, finančnej a administratívnej pomoci pri tvorbe účinných politík a právnych predpisov v oblasti obchodovania s ľuďmi, a predovšetkým prostredníctvom kampaní na zvyšovanie informovanosti, referenčných mechanizmov pre obete obchodovania s ľuďmi a systémov na ochranu obetí, ktoré by zahŕňali všetky príslušné zainteresované strany a občiansku spoločnosť;
 - v) technickej, finančnej a administratívnej pomoci pri prevencii, liečbe a obmedzovaní škôd spôsobených užívaním drog;
 - vi) technickej pomoci na podporu tvorby právnych predpisov a politiky zameranej proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a
 - vii) technickej pomoci a odbornej prípravy na podporu budovania kapacít a podnecovanie dodržiavania medzinárodných protikorupčných noriem, najmä noriem stanovených v Dohovore OSN proti korupcii.
2. V kontexte pridruženia ZKÚ spolupracujú s Úniou v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí a financovania terorizmu v súlade s článkom 70.

ČASŤ III

OBCHOD A OBCHODNÁ SPOLUPRÁCA

HLAVA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 42

Špecifické ciele

Všeobecnými cieľmi obchodu a obchodnej spolupráce medzi Úniou a ZKÚ sú:

- a) podpora hospodárskeho a sociálneho rozvoja ZKÚ vytváraním úzkych hospodárskych vzťahov medzi ZKÚ a Úniou ako takou;
- b) stimulovanie účinnej integrácie ZKÚ do regionálnych a svetových hospodárstiev a rozvoj obchodu s tovarom a so službami;
- c) podpora ZKÚ pri vytváraní priaznivého investičného prostredia, ktoré by podnecovalo sociálny a hospodársky rozvoj ZKÚ;
- d) presadzovanie stability, integrity a transparentnosti svetového finančného systému a dobrej správy v daňových záležitostiach;
- e) podpora diverzifikačného procesu v hospodárstvach ZKÚ;
- f) zvyšovanie kapacít ZKÚ v oblasti tvorby a vykonávania politík nevyhnutných na rozvoj ich obchodu s tovarom a službami;
- g) podpora vývozných a obchodných kapacít ZKÚ;
- h) podpora úsilia ZKÚ v príslušných prípadoch o zosúladenie ich miestnych právnych predpisov s právnymi predpismi Únie alebo o ich priblíženie s právnymi predpismi Únie;
- i) poskytovanie možností na cielenú spoluprácu a dialóg s Úniou v obchode a oblastiach týkajúcich sa obchodu.

HLAVA II

DOJEDNANIA PRE OBCHOD S TOVAROM A SO SLUŽBAMI A

ZRIAĐOVANIE PODNIKOV

KAPITOLA 1

Dojednania pre obchod s tovarom

Článok 43

Voľná prístupnosť pôvodného tovaru

1. Výrobky s pôvodom v ZKÚ sa dovážajú do Únie bez dovozného cla.
2. Vymedzenie pôvodných výrobkov a spôsobov administratívnej spolupráce, ktorá sa na ne vzťahuje, je stanovené v prílohe II.

Článok 44

Kvantitatívne obmedzenia a opatrenia s rovnakým účinkom

1. Únia neuplatňuje na dovozy výrobkov s pôvodom v ZKÚ žiadne kvantitatívne obmedzenia ani opatrenia s rovnakým účinkom.
2. Odsekom 1 sa nevylučujú zákazy ani obmedzenia na dovozy, vývozy alebo tranzit tovaru z dôvodov verejnej morálky alebo verejného poriadku, ochrany zdravia a života ľudí, zvierat a rastlín, ochrany národného kultúrneho dedičstva umeleckej, historickej alebo archeologickej hodnoty, zachovania vyčerpatelných prírodných zdrojov alebo ochrany priemyselného obchodu vlastníctva.
3. Zákazy alebo obmedzenia uvedené v prvom pododseku nesmú v žiadnom prípade slúžiť ako prostriedky svojvoľnej alebo neopodstatnenej diskriminácie alebo skrytého obmedzovania obchodu všeobecne.

Článok 45

Opatrenia prijaté zámorskými krajinami a územiami

1. Orgány ZKÚ si v súvislosti s dovozmi výrobkov s pôvodom v Únii môžu ponechať alebo zaviesť také clá alebo kvantitatívne obmedzenia, aké budú pokladať za potrebné z hľadiska ich potrieb rozvoja.
2. V oblastiach, na ktoré sa vzťahuje táto kapitola, ZKÚ poskytujú Únii aspoň také priaznivé zaobchádzanie, ako je najpriaznivejšie zaobchádzanie uplatňované v prípade akéhokoľvek hlavného obchodného hospodárstva v zmysle vymedzenia v odseku 4.
3. Odsekom 2 sa nebráni ZKÚ, aby poskytli určitým iným ZKÚ alebo iným rozvojovým krajinám priaznivejšie zaobchádzanie, než aké poskytujú Únii.
4. Na účely tejto hlavy pojem „hlavné obchodné hospodárstvo“ znamená akúkoľvek rozvinutú krajinu alebo akúkoľvek krajinu, ktorej podiel na svetových vývozočoch tovaru tvorí viac ako jedno percento, alebo bez toho, aby tým bol dotknutý odsek 3, akúkoľvek skupinu krajín konajúcich jednotlivo, spoločne alebo prostredníctvom dohody o hospodárskej integrácii, ktorej spoločný podiel na svetových vývozočoch tovaru tvorí viac ako 1,5 %. Na tento výpočet sa používajú najnovšie dostupné oficiálne údaje WTO o vedúcich vývozočoch v rámci svetového obchodu s tovarom (okrem obchodu v rámci Únie).
5. Orgány ZKÚ oznámia Komisii colné sadzby a zoznamy kvantitatívnych obmedzení, ktoré uplatňujú v súlade s týmto rozhodnutím. Orgány ZKÚ oznámia Komisii aj akékoľvek dodatočné zmeny takýchto opatrení, keď ich prijmú.

Článok 46

Nediskriminácia

1. Únia nesmie diskriminovať jednotlivé ZKÚ a ZKÚ nesmú diskriminovať jednotlivé členské štáty.
2. V súlade s článkom 64 sa vykonávanie osobitných ustanovení tohto rozhodnutia, a najmä jeho článku 44 ods. 2, článkov 45 a 48, 49 a 51 a článku 58 ods. 3, nepovažuje za diskrimináciu.

Článok 47

Podmienky týkajúce sa pohybu odpadu

1. Pohyb odpadu medzi členskými štátmi a ZKÚ sa kontroluje v súlade s medzinárodným právom, a najmä Bazilejským dohovorom⁴², a právom Únie. Únia podporuje nadviazanie a rozvoj účinnej medzinárodnej spolupráce v tejto oblasti s cieľom ochrany prostredia a verejného zdravia.
2. Pokiaľ ide o tie ZKÚ, ktoré kvôli svojmu ústavnému postaveniu nie sú zmluvnou stranou Bazilejského dohovoru, ich príslušné orgány urýchlia prijatie potrebných vnútroštátnych právnych predpisov a správnych opatrení na vykonávanie ustanovení Bazilejského dohovoru v týchto ZKÚ.
3. Členské štáty, s ktorými sú ZKÚ spojené, presadzujú, aby ZKÚ prijali potrebné vnútroštátne právne predpisy a správne opatrenia na vykonávanie príslušných právnych predpisov Únie v oblasti odpadu a prepravy odpadu.
4. ZKÚ a členský štát, s ktorým je ZKÚ spojené, môžu uplatňovať vlastné postupy pri vývoze odpadu zo ZKÚ do daného členského štátu. V takýchto prípadoch členský štát, s ktorým je ZKÚ spojené, oznámi Komisii platné právne predpisy, ako aj akékoľvek následné zmeny týchto právnych predpisov.

Článok 48

Dočasné zrušenie preferencií

V prípade, že sa Komisia domnieva, že existujú dostatočné dôvody pochybovať o správnom vykonávaní tohto rozhodnutia, Komisia začne konzultácie so ZKÚ a členským štátom, s ktorým má ZKÚ osobitné vzťahy, s cieľom zabezpečiť riadne vykonávanie tohto rozhodnutia. V prípade, že konzultácie nevedú k vzájomne prijateľnému spôsobu vykonávania tohto rozhodnutia, Únia môže dočasne zrušiť preferencie vzťahujúce sa na dotknutú ZKÚ v súlade s prílohou III.

Článok 49

Ochranné opatrenia a opatrenia dohľadu

S cieľom zabezpečiť riadne vykonávanie tohto rozhodnutia môže Únia prijať ochranné opatrenia a opatrenia dohľadu stanovené v prílohe IV.

KAPITOLA 2

DOJEDNANIA PRE OBCHOD SO SLUŽBAMI A PRE ZRIAĐOVANIE PODNIKOV

Článok 50

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto kapitoly:

⁴² Bazilejský dohovor o riadení pohybov nebezpečných odpadov cez hranice štátov a ich zneškodňovaní bol podpísaný 22. marca 1989.

- a) „fyzická osoba zo ZKÚ“ je fyzická osoba so zvyčajným miestom pobytu v ZKÚ, ktorá je občanom členského štátu alebo ktorá má právne postavenie špecifické pre niektorú ZKÚ. Toto vymedzenie nemá vplyv na práva udelené na základe občianstva Únie v zmysle ZFEÚ;
- b) „právnická osoba zo ZKÚ“ je právnická osoba zo ZKÚ zriadená v súlade s platným právom v danej ZKÚ, ktorá má sídlo, ústredie alebo hlavné miesto podnikania na území tejto ZKÚ. Ak má právnická osoba v ZKÚ iba svoje sídlo alebo ústredie, nepovažuje sa za právnickú osobu zo ZKÚ, pokiaľ sa neangažuje v činnosti, ktorá sa skutočne a trvalo viaže na hospodárstvo tejto krajiny alebo územia;
- c) príslušné vymedzenia stanovené v dohodách o hospodárskej integrácii, na ktoré sa odkazuje v článku 51 ods. 1, sa uplatňujú na zaobchádzanie dohodnuté medzi Úniou a ZKÚ.

Článok 51

Najpriaznivejšie zaobchádzanie

1. V súvislosti s akýmikoľvek opatreniami, ktoré majú vplyv na obchod so službami a na zriaďovanie podnikov vykonávajúcich hospodársku činnosť:
 - a) Únia udelí fyzickým a právnickým osobám zo ZKÚ aspoň také priaznivé zaobchádzanie, ako je najpriaznivejšie zaobchádzanie uplatniteľné na podobné fyzické a právnické osoby z akejkolvek tretej krajiny, s ktorou Únia uzatvára alebo už uzatvorila dohodu o hospodárskej integrácii;
 - b) ZKÚ udelí fyzickým a právnickým osobám z Únie aspoň také priaznivé zaobchádzanie, ako je najpriaznivejšie zaobchádzanie uplatniteľné na podobné fyzické a právnické osoby z akéhokoľvek hlavného obchodného hospodárstva, s ktorým ZKÚ uzatvorila dohodu o hospodárskej integrácii po 1. januári 2014.
2. Povinnosti stanovené v odseku 1 tohto článku sa neuplatňujú na zaobchádzanie poskytnuté:
 - a) v rámci vnútorného trhu alebo podľa dohody o hospodárskej integrácii, na základe ktorých sa od strán vyžaduje, aby významne aproximovali svoje právne predpisy s cieľom odstrániť nediskriminačné prekážky v zriaďovaní podnikov a v obchode so službami;
 - b) na základe opatrení stanovujúcich uznávanie kvalifikácií alebo osvedčení. Toto ustanovenie nemá vplyv na osobitné opatrenia ZKÚ v zmysle tohto článku;
 - c) na základe akejkolvek medzinárodnej dohody alebo dojednaní, ktoré sa týkajú výlučne alebo hlavne zdaňovania;
 - d) na základe opatrení, na ktoré sa vzťahuje výnimka doložky najvyšších výhod uvedená v súlade s článkom II ods. 2 GATS.
3. Žiadne ustanovenie v tomto rozhodnutí nebráni Únii ani ZKÚ v tom, aby prijali alebo zachovali opatrenia z dôvodov obozretnosti vrátane opatrení na:
 - a) ochranu investorov, vkladateľov, poisťencov alebo osôb, voči ktorým má poskytovateľ finančných služieb fiduciárnu povinnosť, alebo
 - b) zabezpečenie integrity a stability finančného systému zmluvnej strany.
4. Orgány ZKÚ môžu s cieľom podporovania alebo napomáhania miestnej zamestnanosti prijať právne predpisy na pomoc svojim fyzickým osobám a na podporu miestnych činností. V takom prípade orgány ZKÚ informujú Komisiu o právnych predpisoch, ktoré prijali, aby mohla o tom informovať členské štáty.

HLAVA III OBLASTI SÚVISIACE S OBCHODOM

KAPITOLA 1

OBCHOD A TRVALO UDRŽATEĽNÝ ROZVOJ

Článok 52

Všeobecný prístup

Cieľom obchodu a obchodnej spolupráce v rámci pridruženia je prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju z hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho hľadiska. V tejto súvislosti platí, že domáce zákony a iné právne predpisy ZKÚ v oblasti životného prostredia alebo práce nesmú znižovať požiadavky s cieľom podporiť obchod alebo investície.

Článok 53

Normy týkajúce sa životného prostredia a zmeny klímy v obchode

1. Cieľom obchodu a obchodnej spolupráce v rámci pridruženia je upevniť vzájomný podporný vzťah medzi politikami a záväzkami v oblasti obchodu a životného prostredia. Vzhľadom na uvedené ciele obchodná spolupráca v rámci pridruženia zohľadňuje zásady medzinárodnej environmentálnej správy a viacstranných environmentálnych dohôd.
2. Obchodná spolupráca je zameraná na podporu konečných cieľov Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy (UNFCCC) a na podporu vykonávania Parížskej dohody. Môže sa rozšíriť aj na spoluprácu v súvislosti s inými viacstrannými environmentálnymi dohodami o obchode, ako je Dohovor o medzinárodnom obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a rastlín.

Článok 54

Pracovné normy v obchode

1. Cieľom pridruženia je podporovať obchod takým spôsobom, ktorý prispieva k plnej a produktívnej zamestnanosti a dôstojnej práci pre všetkých.
2. Medzinárodne uznávané základné pracovné normy, ktoré sú vymedzené v príslušných dohovoroch Medzinárodnej organizácie práce, sa musia dodržiavať a uplatňovať v právnych predpisoch aj v praxi. Tieto pracovné normy zahŕňajú predovšetkým dodržiavanie slobody združovania, právo na kolektívne vyjednávanie, odstránenie všetkých foriem nútenej alebo povinnej práce, odstránenie najhorších foriem detskej práce, dodržiavanie minimálneho veku pre vstup do zamestnania a nediskrimináciu v súvislosti so zamestnaním. ZKÚ zabezpečia účinné inšpekcie práce, účinné opatrenia v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v súlade s príslušnými dohovormi Medzinárodnej organizácie práce a dôstojné pracovné podmienky pre všetkých, okrem iného aj v súvislosti so mzdami a príjmami, pracovným časom a ďalšími pracovnými podmienkami.

Článok 55

Trvalo udržateľný obchod s produktmi rybolovu

Pridruženie môže zahŕňať spoluprácu s cieľom podporovať trvalo udržateľné riadenie populácie rýb, ako aj bojovať proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu a s ním súvisiacemu obchodu. Spolupráca v tejto oblasti by sa mala zameriavať na:

- a) uľahčenie spolupráce medzi ZKÚ a regionálnymi organizáciami pre riadenie rybárstva, a to predovšetkým v súvislosti s rozvojom a účinným vykonávaním kontrolných a inšpekčných systémov, podnetov a opatrení v záujme účinného dlhodobého riadenia rybárstva a morských ekosystémov;
- b) presadzovanie vykonávania opatrení na boj proti nezákonnému, nenahlásenému a neregulovanému rybolovu a s ním súvisiacemu obchodu v ZKÚ.

Článok 56

Trvalo udržateľný obchod s drevom

V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti obchodu s drevom zameriava na podporu obchodu s legálne ťaženým drevom. Takáto spolupráca môže zahŕňať dialóg o regulačných opatreniach, ako aj výmenu informácií o trhovu založených alebo dobrovoľných opatreniach, ako je certifikácia lesov alebo ekologická politika obstarávania.

Článok 57

Obchod a trvalo udržateľný rozvoj

1. V kontexte pridruženia sa spolupráca v oblasti obchodu a trvalo udržateľného rozvoja môže zamerať na:
 - a) uľahčenie a podporu obchodu a investícií v súvislosti s environmentálnym tovarom a službami, a to aj prostredníctvom vypracovania a vykonávania miestnych právnych predpisov, ako aj v súvislosti s tým tovarom, ktorý prispieva k zlepšeniu sociálnych podmienok v ZKÚ;
 - b) uľahčenie odstraňovania prekážok, ktoré bránia obchodu alebo investíciám v súvislosti s tovarom alebo službami, ktoré majú osobitný význam z hľadiska zmiernenia následkov zmeny klímy, ako je napríklad udržateľná energia z obnoviteľných zdrojov a energeticky účinné výrobky a služby, a to vrátane prijatia politických rámcov, ktoré by prispeli k využitiu najlepších dostupných technológií, a presadzovania noriem, ktoré zodpovedajú environmentálnym a hospodárskym potrebám a ktoré minimalizujú technické prekážky v obchode;
 - c) podporu obchodu s tovarom, ktorý prispieva k lepším sociálnym podmienkam a postupom šetrným k životnému prostrediu, vrátane tovaru, na ktorý sa vzťahujú dobrovoľné schémy zaručujúce udržateľnosť, ako sú napríklad schémy spravodlivého a etického obchodovania, schémy environmentálnych značiek a certifikačné schémy pre výrobky z prírodných zdrojov;
 - d) podporu medzinárodne uznávaných zásad a usmernení v oblasti zodpovedného obchodného správania a sociálnej zodpovednosti podnikov a povzbudzovanie podnikov pôsobiacich na území ZKÚ, aby tieto zásady uplatňovali a aby si vymieňali informácie a najlepšie postupy.
2. Pri tvorbe a vykonávaní opatrení zameraných na ochranu životného prostredia alebo pracovných podmienok, ktoré môžu mať vplyv na obchod alebo investície, Únia a ZKÚ zohľadnia dostupné vedecké a technické poznatky, ako aj príslušné medzinárodné normy, usmernenia alebo odporúčania vrátane zásady predbežnej opatrnosti.

3. Únia a ZKÚ transparentným spôsobom vypracovávajú, zavádzajú a vykonávajú opatrenia zamerané na ochranu životného prostredia a pracovných podmienok, ktoré majú podporiť obchod alebo investície.

KAPITOLA 2

OSTATNÉ OBLASTI SÚVISIACE S OBCHODOM

Článok 58

Bežné platby a pohyb kapitálu

1. Na platby vo voľne prevoditeľnej mene na bežný účet platobnej bilancie medzi osobami s pobytom v Únii a ZKÚ sa neukladajú žiadne obmedzenia.
2. Pokiaľ ide o transakcie na kapitálový účet platobnej bilancie, členské štáty a orgány ZKÚ zabezpečia voľný pohyb kapitálu v súvislosti s priamymi investíciami v spoločnostiach vytvorených v súlade so zákonmi hostiteľského členského štátu, krajiny alebo územia a zabezpečia, aby sa umožnila likvidácia a repatriácia aktív vytvorených týmito investíciami, ako aj akéhokoľvek z nich plynúceho zisku.
3. Únia a ZKÚ sú oprávnené prijímať opatrenia uvedené v článkoch 64, 65, 66, 75, 143, 144 a 215 ZFEÚ v súlade s podmienkami, ktoré sú v nej stanovené, *mutatis mutandis*.
4. Orgány ZKÚ, dotknuté členské štáty alebo Únia sa okamžite navzájom informujú o všetkých takýchto opatreniach a čo najskôr predložia harmonogram na ich odstránenie.

Článok 59

Politika hospodárskej súťaže

ZKÚ prijímú alebo zachovávajú právne predpisy v oblasti hospodárskej súťaže, ktoré sa uplatňujú na všetky podniky vo všetkých odvetviach hospodárstva a ktoré účinným spôsobom riešia všetky tieto protisúťažné praktiky:

1. horizontálne a vertikálne dohody medzi podnikmi, rozhodnutia združení podnikov a zosúladené postupy, ktoré majú za cieľ alebo za následok vylúčenie, obmedzovanie alebo narušenie hospodárskej súťaže;
2. zneužívanie dominantného postavenia jedným alebo viacerými podnikmi;
3. koncentrácie medzi podnikmi, ktoré by mohli významne brániť efektívnej hospodárskej súťaži, najmä v dôsledku vytvárania alebo posilňovania dominantného postavenia, a
4. pomoc poskytnutá zo štátnych zdrojov ZKÚ, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvýhodňuje určité podniky, keďže má značný negatívny vplyv na obchod alebo investície.

Článok 60

Ochrana práv duševného vlastníctva

1. Dostatočná a účinná úroveň ochrany práv duševného vlastníctva vrátane prostriedkov na presadzovanie takýchto práv sa zabezpečí v súlade s najvyššími medzinárodnými normami a v prípade potreby s cieľom obmedziť prekážky, ktoré bránia dvojstrannému obchodu a narúšajú ho.

2. V kontexte pridruzenia sa spolupráca v tejto oblasti môže týkať prípravy zákonov a iných právnych predpisov na ochranu a presadzovanie práv duševného vlastníctva, prevenciu zneužívania takýchto práv ich držiteľmi a porušenia takýchto práv zo strany konkurencie a na podporu regionálnych organizácií práv duševného vlastníctva zúčastňujúcich sa na presadzovaní a ochrane týchto práv, a to vrátane odbornej prípravy zamestnancov.

Článok 61

Technické prekážky v obchode

Pridruženie môže zahŕňať spoluprácu v oblastiach technickej regulácie tovaru, normalizácie, posudzovania zhody, akreditácie, dohľadu nad trhom a zabezpečenia kvality s cieľom odstrániť zbytočné technické prekážky v obchode medzi Úniou a ZKÚ a znížiť rozdiely v týchto oblastiach.

Článok 62

Spotrebiteľská politika, ochrana zdravia spotrebiteľa a obchod

V kontexte pridruzenia môže spolupráca v oblasti spotrebiteľskej politiky, ochrany zdravia spotrebiteľa a obchodu zahŕňať prípravu zákonov a iných právnych predpisov v oblasti spotrebiteľskej politiky a ochrany zdravia spotrebiteľa s cieľom predchádzať zbytočným prekážkam v obchode.

Článok 63

Sanitárne a fytosanitárne opatrenia

V kontexte pridruzenia sa spolupráca v oblasti sanitárnych a fytosanitárnych opatrení zameriava na:

- a) uľahčenie obchodu medzi Úniou a ZKÚ ako celkom a medzi ZKÚ a tretími krajinami pri súčasnom zachovaní zdravia alebo života ľudí, zvierat a rastlín v súlade s Dohodou WTO o uplatňovaní sanitárnych a fytosanitárnych opatrení (ďalej len „dohoda WTO o SPS“);
- b) riešenie obchodných problémov vyplývajúcich zo sanitárnych a fytosanitárnych opatrení;
- c) zabezpečenie transparentnosti, pokiaľ ide o sanitárne a fytosanitárne opatrenia uplatniteľné na obchod medzi Úniou a ZKÚ;
- d) presadzovanie harmonizácie opatrení s medzinárodnými normami v súlade s dohodou WTO o SPS;
- e) podporu účinnej účasti ZKÚ v organizáciách, ktoré stanovujú medzinárodné sanitárne a fytosanitárne normy;
- f) podporu konzultácií a výmeny medzi ZKÚ a európskymi ústavmi a laboratóriami;
- g) vybudovanie a zvyšovanie technickej kapacity ZKÚ na vykonávanie a monitorovanie sanitárnych a fytosanitárnych opatrení;
- h) presadzovanie transferu technológií a rýchlej výmeny informácií v oblasti sanitárnych a fytosanitárnych opatrení.

Článok 64

Zákaz protekcionistických opatrení

Ustanovenia kapitoly 1 a tejto kapitoly nesmú slúžiť ako prostriedok svojvoľnej diskriminácie alebo skrytého obmedzovania obchodu.

KAPITOLA 3

MENOVÉ A DAŇOVÉ ZÁLEŽITOSTI

Článok 65

Vyňatie daní

1. Bez toho, aby to malo vplyv na ustanovenia článku 66, udeľovanie doložky najvyšších výhod v súlade s týmto rozhodnutím sa neuplatňuje na daňové výhody, ktoré členské štáty alebo orgány ZKÚ poskytujú alebo môžu poskytovať v budúcnosti na základe dohôd s cieľom zabrániť dvojitému zdaneniu alebo na základe iných daňových dojednaní alebo platných domácich daňových právnych predpisov.
2. Žiadne ustanovenie v tomto rozhodnutí sa nesmie vykladať tak, aby to bránilo prijatiu alebo vykonávaniu akéhokoľvek opatrenia zameraného na predchádzanie daňovým podvodom alebo vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam alebo daňovým únikom v súlade s daňovými ustanoveniami zmlúv o zabránení dvojitému zdaneniu alebo v súlade s inými daňovými dojednaniami alebo platnými domácimi daňovými právnymi predpismi.
3. Žiadne ustanovenie v tomto rozhodnutí sa nesmie vykladať tak, aby to bránilo príslušným orgánom jednotlivých krajín rozlišovať pri uplatňovaní relevantných ustanovení ich daňových právnych predpisov medzi daňovníkmi, ktorí nie sú v rovnakej situácii, najmä pokiaľ ide o ich miesto pobytu, alebo pokiaľ ide o miesto, kde je investovaný ich kapitál.

Článok 66

Daňové a colné dojednania pre zmluvy financované Úniou

1. ZKÚ uplatňujú na zmluvy financované Úniou daňové a colné dojednania, ktoré sú priaznivé aspoň v takej miere ako dojednania uplatňované na členské štáty, s ktorými sú ZKÚ spojené, alebo na štáty, ktorým je udelená doložka najvyšších výhod, alebo na medzinárodné rozvojové organizácie, s ktorými majú vzťahy, podľa toho, ktoré zaobchádzanie je najpriaznivejšie.
2. S výhradou odseku 1 sa na zmluvy financované Úniou vzťahujú tieto dojednania:
 - a) tieto zmluvy nepodliehajú kolkovým alebo registračným poplatkom alebo fiškálnym poplatkom s rovnakým účinkom v oprávnenej ZKÚ, či už takéto poplatky existujú, alebo sa iba majú zaviesť v budúcnosti; avšak takéto zmluvy sa zaregistrujú v súlade so zákonmi platnými v ZKÚ a v tejto súvislosti sa môže účtovať poplatok zodpovedajúci poskytnutým službám;
 - b) zisky a/alebo príjmy vyplývajúce z plnenia zmlúv sú zdaniteľné podľa vnútorných fiškálnych opatrení oprávnenej ZKÚ za predpokladu, že fyzická alebo právnická osoba, ktorá takýto zisk a/alebo príjem dosiahla, má svoje stále miesto podnikania v tejto ZKÚ, alebo plnenie zmluvy trvá dlhšie ako šesť mesiacov;
 - c) podniky, ktoré musia dovážať zariadenia na vykonanie zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, ak o to požiadajú, využívajú režim dočasného použitia, ako je to stanovené právnymi predpismi oprávnenej ZKÚ s ohľadom na toto zariadenie;
 - d) profesionálne zariadenie potrebné na vykonávanie úloh definovaných v zákazke na poskytnutie služieb sa dočasne vpustí do oprávnenej ZKÚ bez fiškálnych, dovozných

poplatkov a ciel a iných poplatkov s rovnakým účinkom tam, kde tieto clá a poplatky netvoría náhradu za poskytnuté služby;

- e) dovozy v rámci zákaziek na dodanie tovaru sa vpustia do oprávnenej ZKÚ bez ciel, dovozných ciel, daní alebo fiškálnych poplatkov s rovnakým účinkom. Zmluva na dodávky pochádzajúce z dotknutých ZKÚ sa uzatvára na základe ceny dodávok zo závodu, ku ktorej sa môžu pripočítať také vnútropodnikové fiškálne poplatky, ktoré si na tieto dodávky možno uplatňovať v ZKÚ;
 - f) palivá, mazivá a uhl'ovodíkové spojivá a všetky materiály používané pri plnení zákaziek na uskutočnenie stavebných prác sa považujú za zakúpené na miestnom trhu a podliehajú fiškálnym pravidlám podľa platných vnútroštátnych právnych predpisov v oprávnenej ZKÚ;
 - g) tovar osobnej potreby a úžitkový tovar dovážaný na používanie inými fyzickými osobami, ako sú miestne najaté osoby zapojené do vykonávania úloh definovaných v zákazke na poskytnutie služieb a členovia ich rodín, sú oslobodené od ciel alebo dovozného cla, daní a iných fiškálnych poplatkov s rovnakým účinkom v rámci obmedzení právnych predpisov platných v oprávnenej ZKÚ.
3. Akákoľvek záležitosť týkajúca sa zmluvy, ktorá nie je zahrnutá do odsekov 1 a 2, naďalej podlieha právnym predpisom príslušnej ZKÚ.

KAPITOLA 4

ROZVOJ OBCHODNÝCH KAPACÍT

Článok 67

Všeobecný prístup

V snahe zabezpečiť, aby ZKÚ maximálne využívali výhody plynúce z ustanovení tohto rozhodnutia a aby sa mohli za najlepších možných podmienok zúčastňovať na vnútornom trhu Únie, ako aj na regionálnych, subregionálnych a medzinárodných trhoch, sa pridruženie zameriava na rozvoj obchodných kapacít ZKÚ:

- a) zvyšovaním konkurencieschopnosti, samostatnosti a hospodárskej odolnosti ZKÚ prostredníctvom diverzifikácie rozsahu obchodu s tovarom a so službami ZKÚ a prostredníctvom zvyšovania jeho hodnoty a objemu, ako aj posilňovaním schopnosti ZKÚ prilákať súkromných investorov do rôznych odvetví hospodárskej činnosti;
- b) zlepšovaním spolupráce medzi ZKÚ a susednými krajinami v oblasti obchodu s tovarom a so službami a v oblasti zriaďovania podnikov.

Článok 68

Obchodný dialóg, spolupráca a rozvoj kapacít

V kontexte pridruženia môžu iniciatívy v oblasti obchodného dialógu, spolupráce a rozvoja kapacít zahŕňať:

- a) posilňovanie kapacít ZKÚ v oblasti tvorby a vykonávania politík nevyhnutných na rozvoj obchodu s tovarom a so službami;
- b) podporu úsilia ZKÚ prijať náležité právne, regulačné a inštitucionálne rámce, ako aj potrebné správne postupy;

- c) podporu rozvoja miestneho súkromného sektora, a najmä podporu MSP;
- d) uľahčovanie rozvoja v oblasti trhu a výrobkov vrátane zvyšovania kvality výrobkov;
- e) prispievanie k rozvoju ľudských zdrojov a odborných zručností relevantných pre obchod s tovarom a so službami;
- f) zvyšovanie kapacity sprostredkovateľských organizácií poskytovať podnikom ZKÚ služby náležité pre ich vývoznú činnosť, ako je napríklad poskytovanie informácií o trhu;
- g) prispievanie k vytvoreniu podnikateľského prostredia, ktoré podporuje investície.

KAPITOLA 5

SPOLUPRÁCA V OBLASTI FINANČNÝCH SLUŽIEB A DAŇOVÝCH ZÁLEŽITOSTÍ

Článok 69

Spolupráca v oblasti medzinárodných finančných služieb

S cieľom presadzovať stabilitu, integritu a transparentnosť svetového finančného systému môže pridruženie zahŕňať spoluprácu v oblasti medzinárodných finančných služieb. Takáto spolupráca sa môže vzťahovať na:

- a) poskytovanie účinnej a primeranej ochrany investorom a iným spotrebiteľom finančných služieb;
- b) predchádzanie praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a boj proti nim;
- c) presadzovanie spolupráce medzi rôznymi aktérmi finančného systému vrátane regulačných orgánov a orgánov dohľadu;
- d) zriadenie nezávislého a účinného mechanizmu pre dohľad nad finančnými službami.

Článok 70

Medzinárodné štandardy v oblasti finančných služieb

Únia a ZKÚ vyvíjajú maximálne úsilie s cieľom zabezpečiť, aby sa na ich území zaviedli a uplatňovali medzinárodne dohodnuté štandardy pre reguláciu a dohľad v sektore finančných služieb a pre boj proti daňovým únikom a vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam. Medzi tieto medzinárodne dohodnuté štandardy patria okrem iného „Základné zásady pre efektívny bankový dohľad“ Bazilejského výboru pre bankový dohľad, „Základné zásady a metodika poisťovníctva“ Medzinárodného združenia orgánov dohľadu nad poisťovníctvom, „Ciele a zásady regulácie cenných papierov“ Medzinárodnej organizácie komisií pre cenné papiere, „Dohoda o výmene informácií o daňových záležitostiach“ Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (ďalej len „OECD“), „Vyhlásenie o transparentnosti a výmene informácií na daňové účely“ skupiny G20, „Kľúčové atribúty účinných režimov riešenia krízových situácií pre finančné inštitúcie“ Rady pre finančnú stabilitu.

ZKÚ prijímajú alebo zachovávajú právny rámec pre prevenciu zneužívania svojich finančných systémov na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu, pričom zvlášť zohľadnia nástroje medzinárodných subjektov pôsobiacich v tejto oblasti, ako sú „Medzinárodné normy boja proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a šíreniu zbraní – odporúčania FATF“ Finančnej akčnej skupiny.

Pokiaľ Európska komisia vydá rozhodnutia povoľujúce členskému štátu, aby uzavrelo dohodu so ZKÚ na účely prevodu finančných prostriedkov medzi touto ZKÚ a členským štátom, s ktorým je ZKÚ spojené, s týmto prevodom sa zaobchádza ako s prevodom finančných prostriedkov v rámci Únie podľa nariadenia (EÚ) 2015/847 o prevode finančných prostriedkov a táto ZKÚ musí dodržiavať podmienky stanovené v uvedenom nariadení.

Tento článok nemá vplyv na uplatňovanie článku 155 nariadenia o rozpočtových pravidlách.

Článok 71

Spolupráca v daňových záležitostiach

Únia a ZKÚ uznávajú zásady dobrej správy v daňových záležitostiach vrátane globálnych štandardov pre transparentnosť a výmenu informácií, zásad spravodlivého zdaňovania a minimálnych štandardov proti narúšaniu základu dane a presunu ziskov a zaväzujú sa k efektívnemu dodržiavaniu uvedených zásad. Budú presadzovať dobrú správu v daňových záležitostiach, zlepšovať medzinárodnú spoluprácu v oblasti daní a uľahčovať výber daňových príjmov.

ČASŤ IV

FINANČNÁ SPOLUPRÁCA

KAPITOLA 1

ZÁSADY

Článok 72

Finančné zdroje

Únia prispieva k dosiahnutiu celkových cieľov pridruženia tak, že poskytuje:

- a) adekvátne finančné zdroje a primeranú technickú pomoc v záujme posilňovania kapacít ZKÚ v oblasti tvorby a vykonávania strategických a regulačných rámcov;
- b) dlhodobé financovanie na podporu rastu súkromného sektora;
- c) v prípade potreby aj iné programy Únie môžu prispieť k opatreniam stanoveným podľa tohto rozhodnutia za predpokladu, že sa príspevky nebudú vzťahovať na tie isté náklady. Toto rozhodnutie môže prispieť aj k opatreniam stanoveným v rámci iných programov Únie, a to za predpokladu, že sa príspevky nebudú vzťahovať na tie isté náklady. V takomto prípade sa v pracovnom programe, ktorý sa vzťahuje na tieto opatrenia, stanoví, aký súbor pravidiel je uplatniteľný.

Článok 73

Rozpočet

- 1. Finančné krytie na vykonávanie programu na obdobie 2021 až 2027 je vo výške 500 000 000 eur v bežných cenách.
- 2. Orientačné prerozdelenie sumy uvedenej v odseku 1 sa uvádza v prílohe I.
- 3. Suma uvedená v odseku 1 nemá vplyv na uplatňovanie ustanovení o flexibilitě, ktoré sú uvedené v nariadení [nariadenie o novom viacročnom finančnom rámci], [nariadenie (EÚ) č. ...] a nariadení o rozpočtových pravidlách.

Článok 74

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto časti sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

- a) „programovateľná pomoc“ je nenávratná pomoc pridelená ZKÚ s cieľom financovať územné, regionálne alebo intraregionálne stratégie a priority stanovené v programovacích dokumentoch;
- b) „programovanie“ je proces organizácie, rozhodovania a prideľovania predbežných finančných zdrojov, ktoré majú slúžiť na vykonávanie akcie v jednej z oblastí uvedených v časti II tohto rozhodnutia na viacročnom základe na dosiahnutie cieľov pridruženia v oblasti trvalo udržateľného rozvoja ZKÚ;

- c) „programovací dokument“ je dokument, v ktorom sa stanovuje stratégia, priority a dojednania ZKÚ a ktorý účinným a efektívnym spôsobom premieta ciele a úlohy ZKÚ v oblasti trvalo udržateľného rozvoja v záujme dosahovania cieľov pridruženia;
- d) „plány rozvoja“ sú koherentným súborom operácií definovaných a financovaných výhradne zo strany ZKÚ v rámci ich vlastných politík a stratégií rozvoja, ako aj operácií, na ktorých sa ZKÚ a členský štát, s ktorým je ZKÚ spojené, dohodnú;
- e) „prostriedky pridelené na územnom základe“ sú sumou pridelenou na programovateľnú pomoc jednotlivým ZKÚ s cieľom financovať územné stratégie a priority stanovené v programovacích dokumentoch;
- f) „prostriedky pridelené na regionálnom základe“ sú sumou pridelenou na programovateľnú pomoc s cieľom financovať regionálne stratégie alebo priority spolupráce, ktoré sú spoločné pre viaceré ZKÚ a sú stanovené v programovacích dokumentoch;
- g) „prostriedky pridelené na intraregionálnom základe“ sú sumou, ktorá sa v rámci prostriedkov pridelených na regionálnom základe prideli na programovateľnú pomoc s cieľom financovať stratégie a priority intraregionálnej spolupráce, ktorá zahŕňa najmenej jednu ZKÚ a jeden alebo viacero najvzdialenejších regiónov uvedených v článku 349 ZFEÚ a/alebo jeden alebo viacero štátov AKT a/alebo jeden alebo viacero štátov alebo území, ktoré nepatria do skupiny AKT.

Článok 75

Zásady finančnej spolupráce

1. Finančná pomoc Únie vychádza zo zásady partnerstva, zodpovednosti, zosúladenia územných systémov, komplementarity a subsidiarity.
2. Operácie financované v rámci tohto rozhodnutia sa môžu uskutočniť vo forme programovateľnej alebo neprogramovateľnej pomoci.
3. Finančná pomoc Únie:
 - a) sa uskutočňuje s náležitým ohľadom na geografické, sociálne a kultúrne vlastnosti jednotlivých ZKÚ, ako aj ich osobitný potenciál;
 - b) zabezpečuje, aby sa zdrojové toky poskytovali na predvídateľnom a pravidelnom základe;
 - c) je flexibilná a prispôbena situácii v každej ZKÚ a
 - d) vykonáva sa v úplnom súlade s príslušnými inštitucionálnymi, právnymi a finančnými právomocami každého z partnerov.
4. Príslušné orgány ZKÚ zodpovedajú za uskutočňovanie operácií bez toho, aby boli dotknuté právomoci Komisie zamerané na zabezpečenie správneho finančného riadenia pri využívaní prostriedkov Únie.

KAPITOLA 2

OSOBITNÉ USTANOVENIA TÝKAJÚCE SA FINANČNEJ SPOLUPRÁCE

Článok 76

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

V rámci stratégie a priorít stanovených dotknutými ZKÚ na miestnej alebo regionálnej úrovni sa finančná podpora môže poskytnúť na:

- a) sektorové politiky a reformy, ako aj projekty, ktoré sú s nimi spojené;
- b) inštitucionálny rozvoj, budovanie kapacít a začlenenie environmentálnych aspektov;
- c) technickú pomoc.

Článok 77

Budovanie kapacít

- 1. Finančná pomoc môže okrem iného prispieť k tomu, aby sa ZKÚ podporili pri budovaní kapacít potrebných na vymedzenie, vykonávanie a monitorovanie územných a/alebo regionálnych stratégií a akcií s cieľom dosiahnuť všeobecné ciele v oblastiach spolupráce uvedených v častiach II a III.
- 2. Pokiaľ ide o tieto oblasti, Únia podporuje úsilie ZKÚ pri zostavovaní spoľahlivých štatistických údajov o uvedených oblastiach.
- 3. Únia môže podporovať ZKÚ v ich úsilí o zlepšovanie porovnateľnosti ich makroekonomických ukazovateľov.

Článok 78

Technická pomoc

- 1. Na podnet Komisie sa finančné prostriedky Únie môžu použiť na krytie výdavkov na podporu vykonávania rozhodnutia a plnenia jeho cieľov vrátane administratívnej podpory spojenej s činnosťami v oblasti prípravy, sledovania, monitorovania, kontroly, auditu a hodnotenia, ktoré sú nevyhnutné na takéto vykonávanie, ako aj výdavkov v ústrediach a delegáciách Únie vynakladaných na administratívnu podporu nevyhnutnú pre program a na riadenie operácií financovaných na základe tohto rozhodnutia vrátane informačných a komunikačných aktivít a interných systémov informačných technológií.
- 2. Na podnet ZKÚ možno financovať štúdie alebo opatrenia technickej pomoci v súvislosti s vykonávaním činností naplánovaných v programovacích dokumentoch. Komisia môže rozhodnúť o financovaní takejto akcie buď z programovateľnej pomoci, alebo z prostriedkov vyčlenených na opatrenia technickej spolupráce.

KAPITOLA 3

USKUTOČŇOVANIE FINANČNEJ SPOLUPRÁČE

Článok 79

Všeobecná zásada

Pokiaľ sa v tomto rozhodnutí nestanovuje inak, finančná pomoc Únie sa čerpá v súlade s cieľmi a so zásadami stanovenými v tomto rozhodnutí, nariadení o rozpočtových pravidlách a [nariadení o Nástroji susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI)], a najmä v hlave II kapitole I s výnimkou článku 13, článku 14 ods. 1 a 4 a článku 15, v kapitole III s výnimkou článku 21 ods. 1, článku 21 ods. 2 písm. a) a b) a článku 21 ods. 3) a v kapitole V s výnimkou článku 31 ods. 1, 4, 6, 9 a článku 32 ods. 3. Postup uvedený v článku 80 tohto rozhodnutia sa neuplatňuje na prípady uvedené v článku 21 ods. 2 písm. c) [nariadenia o NDICI].

Článok 80

Prijatie viacročných orientačných programov, akčných plánov a opatrení

Komisia prijme na základe tohto rozhodnutia vo forme „jednotných programovacích dokumentov“ viacročné orientačné programy, ako sa uvádza v článku 12 [nariadenia o NDICI], spolu so zodpovedajúcimi akčnými plánmi a opatreniami uvedenými v článku 19 [nariadenia o NDICI] v súlade s postupom preskúmania uvedeným v článku 88 ods. 5 tohto rozhodnutia. Uvedený postup sa vzťahuje aj na preskúmania uvedené v článku 14 ods. 3 [nariadenia o NDICI], ktorých dôsledkom je významná úprava obsahu viacročného orientačného programu.

Pokiaľ ide o Grónsko, akčné plány a opatrenia vedené v článku 19 [nariadenia o NDICI] sa môžu prijať oddelene od viacročných orientačných programov.

Článok 81

Oprávnenosť na poskytnutie územného financovania

1. Verejné orgány ZKÚ sú oprávnené získať finančnú podporu stanovenú v tomto rozhodnutí.
2. S prihliadnutím na dohodu orgánov príslušných ZKÚ sú na získanie finančnej podpory stanovenej v tomto rozhodnutí oprávnené aj tieto subjekty alebo orgány:
 - a) miestne, národné a/alebo regionálne verejné alebo poloverejné agentúry, oddelenia alebo miestne orgány ZKÚ, a najmä ich finančné inštitúcie a rozvojové banky;
 - b) spoločnosti a podniky zo ZKÚ a z regionálnych zoskupení;
 - c) spoločnosti a podniky členského štátu s cieľom umožniť im, aby okrem svojho vlastného príspevku mohli realizovať užitočné projekty na území ZKÚ;
 - d) finanční sprostredkovatelia ZKÚ alebo Únie podporujúci a financujúci súkromné investície v ZKÚ a
 - e) aktéri decentralizovanej spolupráce a ostatné neštátne subjekty zo ZKÚ a z Únie s cieľom umožniť im, aby mohli realizovať hospodárske, kultúrne, sociálne a vzdelávacie projekty a programy v ZKÚ v rámci decentralizovanej spolupráce, ako sa uvádza v článku 12 tohto rozhodnutia.

Článok 82

Oprávnenosť na poskytnutie regionálneho financovania

1. Prostriedky pridelené na regionálnom základe sa môžu použiť na operácie, na ktorých sa zúčastňujú a z ktorých majú osoh:
 - a) dve alebo viacero ZKÚ bez ohľadu na ich polohu;
 - b) ZKÚ a Únia ako taká;
 - c) dve alebo viacero ZKÚ bez ohľadu na ich polohu a aspoň jeden z týchto aktérov:
 - i) jeden alebo viacero najvzdialenejších regiónov uvedených v článku 349 ZFEÚ;
 - ii) jeden alebo viacero štátov AKT a/alebo jeden alebo viacero štátov alebo území, ktoré nepatria do skupiny AKT;
 - iii) jeden alebo viacero regionálnych orgánov, ktorých členmi sú ZKÚ;
 - v) jeden alebo viacero subjektov, orgánov alebo iných útvarov z najmenej jednej ZKÚ, ktoré sú členmi EZÚS v súlade s článkom 8 tohto rozhodnutia, jeden alebo viacero najvzdialenejších regiónov a jeden alebo viacero susedných štátov AKT a/alebo susedných štátov alebo území, ktoré nepatria do skupiny AKT.
2. V rámci prostriedkov pridelených na regionálnom základe uvedených v článku 74 sa môže uplatniť pridelenie prostriedkov na intraregionálnom základe na činnosti, na ktorých sa zúčastňujú a z ktorých majú osoh:
 - a) jedna alebo viacero ZKÚ a jeden alebo viacero najvzdialenejších regiónov uvedených v článku 349 ZFEÚ;
 - b) jedna alebo viacero ZKÚ a jeden alebo viacero susedných štátov AKT a/alebo susedných štátov alebo území, ktoré nepatria do skupiny AKT;
 - c) jedna alebo viacero ZKÚ, jeden alebo viacero najvzdialenejších regiónov a jeden alebo viacero štátov AKT a/alebo štátov alebo území, ktoré nepatria do skupiny AKT;
 - d) dva alebo viacero regionálnych orgánov, ktorých sú ZKÚ členmi;
 - e) jeden alebo viacero subjektov, orgánov alebo iných útvarov z najmenej jednej ZKÚ, ktoré sú členmi EZÚS v súlade s článkom 8 tohto rozhodnutia, jeden alebo viacero najvzdialenejších regiónov a jeden alebo viacero susedných štátov AKT a/alebo susedných štátov a území, ktoré nepatria do skupiny AKT.
3. Financovanie, ktoré umožňuje účasť štátov AKT, najvzdialenejších regiónov a iných krajín a území na programoch regionálnej spolupráce ZKÚ, sa poskytuje dodatočne k finančným prostriedkom, ktoré sa pridávajú ZKÚ na základe tohto rozhodnutia.
4. Účasť štátov AKT, najvzdialenejších regiónov a iných krajín na programoch zriadených v zmysle tohto rozhodnutia sa predpokladá len v prípade, že:
 - a) existujú rovnocenné ustanovenia v rámci príslušných programov Únie alebo v príslušných programoch financovania tretích krajín a území, na ktoré sa nevzťahujú programy Únie, a
 - b) dodržiava sa zásada proporcionality.

Článok 83

Oprávnenosť na účasť na programoch Únie

1. Fyzické osoby zo ZKÚ, ako sa vymedzujú v článku 50, a prípadne aj príslušné verejné a/alebo súkromné subjekty a inštitúcie v ZKÚ, sú oprávnené zúčastniť sa na programoch Únie

a získať financovanie z programov Únie pod podmienkou, že budú zachované pravidlá a ciele týchto programov a prípadné dojednania uplatniteľné na členský štát, s ktorým je ZKÚ spojené.

2. ZKÚ sú oprávnené získať aj podporu v rámci programov a nástrojov Únie pre spoluprácu s inými krajinami, ako je napríklad [nariadenie o NDICI], a to pod podmienkou, že sa dodržia pravidlá, ciele a prípadné dojednania týchto programov.
3. ZKÚ predložia Komisii správu o tejto účasti na programoch Únie každý rok od roku 2022.

Článok 84

Podávanie správ

Komisia preskúma pokrok dosiahnutý vo vykonávaní finančnej pomoci poskytnutej ZKÚ na základe tohto rozhodnutia a predloží Rade správu každý rok od roku 2022 o vykonávaní a výsledkoch finančnej spolupráce. Správa sa zašle Európskemu parlamentu, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

Článok 85

Finančné kontroly

1. Základnú zodpovednosť za finančný dohľad nad finančnými prostriedkami Únie nesú ZKÚ. Dohľad sa uskutočňuje podľa potreby v koordinácii s členským štátom, s ktorým je ZKÚ spojené, v súlade s príslušnými vnútroštátnymi právnymi predpismi.
2. Komisia zodpovedá za:
 - a) zabezpečenie toho, aby v príslušných ZKÚ existovali riadiace a kontrolné systémy a riadne fungovali, aby sa zaistilo, že finančné prostriedky Únie sa použijú správne a účinne, a
 - b) v prípade nezrovnalostí za zasielanie odporúčaní alebo žiadostí o nápravné opatrenia na nápravu týchto nezrovnalostí a nápravu akýchkoľvek nedostatkov zistených v riadení.
3. Komisia, ZKÚ a podľa potreby i členský štát, s ktorým je ZKÚ spojené, spolupracujú na základe administratívnych dojednaní na každoročných alebo polročných stretnutiach s cieľom koordinovať plány, metódy a vykonávanie kontrol.
4. Pokiaľ ide o finančné opravy:
 - a) dotknuté ZKÚ sú zodpovedné v prvom rade za zistenie a nápravu finančných nezrovnalostí;
 - b) avšak v prípade nedostatkov spôsobených príslušnými ZKÚ a ak sa ZKÚ nepodari napraviť situáciu a pokusy o urovnanie sú neúspešné, Komisia zasiahne s cieľom znížiť alebo odobrať zostatok celkových pridelených finančných prostriedkov zodpovedajúcich rozhodnutiu o financovaní programovacieho dokumentu.

ČASŤ V

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 86

Delegovanie právomoci na Komisiu

Komisia je splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 87 s cieľom zmeniť prílohy II, III a IV na účely zohľadnenia technického pokroku a zmien v colných a obchodných právnych predpisoch.

S cieľom zabezpečiť účinné hodnotenie pokroku dosiahnutého pri vykonávaní tohto rozhodnutia z hľadiska dosiahnutia jeho cieľov je Komisia splnomocnená prijímať delegované akty v súlade s článkom 87 s cieľom zmeniť článok 3 prílohy I na účely preskúmania alebo doplnenia ukazovateľov, pokiaľ sa to považuje za potrebné, a na účely doplnenia tohto rozhodnutia o ustanovenia o zriadení monitorovacieho a hodnotiaceho rámca.

Článok 87

Vykonávanie delegovania právomoci

1. Komisii sa udeľuje právomoc prijímať delegované akty za podmienok stanovených v tomto článku.
2. Právomoc prijímať delegované akty uvedené v článku 86 sa Komisii udeľuje na obdobie piatich rokov od 1. januára 2021. Komisia vypracuje správu týkajúcu sa delegovania právomoci najneskôr deväť mesiacov pred uplynutím tohto päťročného obdobia. Delegovanie právomoci sa automaticky predlžuje na rovnako dlhé obdobia, pokiaľ Rada nevznesie voči takémuto predĺženiu námietku najneskôr tri mesiace pred koncom každého obdobia.
3. Delegovanie právomoci uvedené v článku 86 môže Rada kedykoľvek odvolať. Rozhodnutím o odvolaní sa ukončuje delegovanie právomoci, ktoré sa v ňom uvádza. Rozhodnutie nadobúda účinnosť dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie* alebo k neskoršiemu dátumu, ktorý je v ňom určený. Nie je ním dotknutá platnosť delegovaných aktov, ktoré už nadobudli účinnosť.
4. Komisia oznamuje delegovaný akt hneď po prijatí Rade.
5. Delegovaný akt prijatý podľa článku 86 nadobudne účinnosť, len ak Rada voči nemu nevzniesla námietku v lehote dvoch mesiacov odo dňa oznámenia uvedeného aktu Rade alebo ak pred uplynutím uvedenej lehoty Rada informovala Komisiu o svojom rozhodnutí nevzniesť námietku. Na podnet Rady sa táto lehota predĺži o dva mesiace.

Článok 88

Postup výboru

1. Komisii pomáha výbor (ďalej len „výbor ZKÚ“). Tento výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011⁴³.

⁴³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 182/2011 zo 16. februára 2011, ktorým sa ustanovujú pravidlá a všeobecné zásady mechanizmu, na základe ktorého členské štáty kontrolujú vykonávanie vykonávacích právomocí Komisie, Ú. v. EÚ L 55, 28.2.2011, s. 13.

2. Na účely článku 10 ods. 6 a článku 16 ods. 8 prílohy II pomáha Komisii Výbor pre colný kódex ustanovený článkom 285 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013⁴⁴. Tento výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
3. Na účely článku 2 prílohy III a článkov 5 a 6 prílohy IV pomáha Komisii výbor ustanovený na základe článku 4 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 260/2009⁴⁵. Tento výbor je výborom v zmysle nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
4. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 4 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
5. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 5 nariadenia (EÚ) č. 182/2011.
6. Ak sa odkazuje na tento odsek, uplatňuje sa článok 8 nariadenia (EÚ) č. 182/2011 v spojení s jeho článkom 4.
7. Ak sa má stanovisko výboru získať písomným postupom, tento postup sa ukončí bez výsledku, ak tak v rámci lehoty na vydanie stanoviska rozhodne predseda výboru alebo ak o to požiada jednoduchá väčšina členov výboru.

Článok 89

Poskytovanie informácií, komunikácia a zverejňovanie

1. Prijemcovia, ktorí prijímajú finančné prostriedky Únie na základe tohto rozhodnutia, priznávajú pôvod a zabezpečujú viditeľnosť finančných prostriedkov Únie, najmä pri propagácii akcií a ich výsledkov, tým, že poskytujú ucelené, účinné a primerané ciele informácie rôznym cieľovým skupinám vrátane médií a verejnosti.
2. Komisia vykonáva v súvislosti s programom a jeho akciami a výsledkami informačné a komunikačné činnosti. Finančné zdroje pridelené na program zároveň prispievajú k inštitucionálnej komunikácii o politických prioritách Únie, pokiaľ sa týkajú cieľov uvedených v článku 3.

Článok 90

Ustanovenie o Európskej službe pre vonkajšiu činnosť

Toto nariadenie sa uplatňuje v súlade s rozhodnutím Rady 2010/427/EÚ⁴⁶.

Článok 91

Zrušenie a prechodné ustanovenia

1. Rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ sa týmto zrušuje s účinnosťou od 1. januára 2021.
2. Toto rozhodnutie nemá až do ukončenia dotknutých akcií vplyv na ich pokračovanie ani zmenu podľa rozhodnutia Rady 2013/755/EÚ, ktoré sa na tieto akcie aj naďalej vzťahuje až do ich ukončenia.
3. Z finančného krytia programu sa môžu uhrádzať aj výdavky na technickú a administratívnu pomoc potrebnú na zabezpečenie prechodu medzi uvedeným programom a opatreniami prijatými v rámci predchádzajúceho programu, ktorým bolo rozhodnutie Rady 2013/755/EÚ.

⁴⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 952/2013 z 9. októbra 2013, ktorým sa ustanovuje Colný kódex Únie, Ú. v. EÚ L 269, 10.10.2013, s. 1.

⁴⁵ Nariadenie Rady (ES) č. 260/2009 z 26. februára 2009 o spoločných pravidlách na dovozy Ú. v. EÚ L 84, 31.3.2009, s. 1.

⁴⁶ Rozhodnutie Rady 2010/427/EÚ z 26. júla 2010 o organizácii a fungovaní Európskej služby pre vonkajšiu činnosť, Ú. v. EÚ L 201, 3.8.2010, s. 30.

4. V prípade potreby možno do rozpočtu na obdobie po roku 2027 zahrnúť rozpočtové prostriedky na pokrytie výdavkov uvedených v článku 78, aby sa umožnilo riadenie akcií, ktoré sa neskončia do 31. decembra 2027.

Článok 92

Nadobudnutie účinnosti

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. januára 2021.

V Bruseli

*Za Radu
predseda*

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

- 1.1. Názov návrhu/iniciatívy
- 1.2. Príslušné oblasti politiky (*programové zoskupenie*)
- 1.3. Druh návrhu/iniciatívy
- 1.4. Dôvody návrhu/iniciatívy
- 1.5. Trvanie a finančný vplyv
- 1.6. Plánovaný spôsob riadenia

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

- 2.1. Opatrenia týkajúce sa monitorovania a predkladania správ
- 2.2. Systémy riadenia a kontroly
- 2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

- 3.1. Príslušné okruhy viacročného finančného rámca a rozpočtové riadky výdavkov
- 3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky
 - 3.2.1. *Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky*
 - 3.2.2. *Odhadovaný vplyv na administratívne rozpočtové prostriedky*
- 3.3.2. *Príspevky od tretích strán*
- 3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

LEGISLATÍVNY FINANČNÝ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/INICIATÍVY

1.1. Názov návrhu/iniciatívy

Rozhodnutie o pridružení zámorských krajín a území k Európskej únii vrátane vzťahov medzi Európskou úniou na jednej strane a Grónskom a Dánskym kráľovstvom na strane druhej („rozhodnutie o pridružení zámoria“)

1.2. Príslušné oblasti politiky (*programové zoskupenie*)

Toto rozhodnutie je zlúčením súčasného rozhodnutia o pridružení zámoria (2013/755/EÚ) a súčasného rozhodnutia o Grónsku (2014/137/EÚ).

Príslušná oblasť politiky je táto:

15. Vonkajšia činnosť

15.05. Zámorské krajiny a územia (vrátane Grónska)

1.3. Návrh/iniciatíva sa týka:

☐ novej akcie

☐ novej akcie, ktorá nadväzuje na pilotný projekt/prípravnú akciu⁴⁷

☐ predĺženia trvania existujúcej akcie

☒ zlúčenia jednej alebo viacerých akcií do ďalšej/novej akcie alebo presmerovania jednej alebo viacerých akcií na ďalšiu/novú akciu

1.4. Dôvody návrhu/iniciatívy

1.4.1. *Potreby, ktoré sa majú uspokojiť v krátkodobom alebo dlhodobom horizonte vrátane podrobného harmonogramu prvotnej fázy vykonávania iniciatívy.*

Dlhodobým cieľom tohto nástroja je podporovať hospodársky a sociálny rozvoj ZKÚ a nadviazať úzke hospodárske vzťahy medzi ZKÚ a Úniou ako takou. Snahou pridruženia je dosiahnuť tento cieľ v krátkodobom časovom horizonte tak, že sa zvýši konkurencieschopnosť ZKÚ, posilní sa ich odolnosť, zníži ich zraniteľnosť v hospodárskej a environmentálnej sfére a podporí sa spolupráca medzi ZKÚ a inými partnermi.

1.4.2. *Prínos zapojenia Únie (môže byť výsledkom rôznych faktorov, napr. lepšej koordinácie, právnej istoty, väčšej účinnosti alebo komplementárnosti). Na účely tohto bodu je „prínos zapojenia Únie“ hodnota vyplývajúca zo zásahu Únie, ktorá dopĺňa hodnotu, ktorú by inak vytvorili len samotné členské štáty.*

Dôvody na akciu na európskej úrovni (*ex-ante*)

Zámorské krajiny a územia (ZKÚ) sú pridružené k Európskej únii (EÚ) od nadobudnutia platnosti Rímskej zmluvy v roku 1958. Pridruženie ZKÚ k Únii vyplýva z ústavných väzieb, ktoré tieto krajiny a územia spájajú s tromi členskými štátmi. ZKÚ nie sú súčasťou colného územia Únie a sú mimo vnútorného trhu. Okrem toho väčšina ZKÚ čelí osobitým výzvam vzhľadom na svoju veľkosť, vzdialenú polohu a obmedzenú hospodársku základňu. V tejto súvislosti EÚ financovala v posledných desaťročiach územné a regionálne programy ERF v ZKÚ,

⁴⁷

Podľa článku 58 ods. 2 písm. a) alebo b) nariadenia o rozpočtových pravidlách.

pričom najnovšia finančná pomoc sa poskytovala prostredníctvom 11. ERF a mala by sa týmto spôsobom poskytovať aj naďalej.

Pokiaľ ide o Grónsko, v roku 1985 vystúpilo na základe referenda z EÚ a stalo sa ZKÚ. Na základe dohody o vystúpení s Dánskom a Grónskom (zmluva o Grónsku), Grónsko získalo kompenzáciu za stratu financovania z EÚ v podobe dohody o rybolove. Rada sa v roku 2006 rozhodla, že popri dohode o rybolove zriadi špeciálny nástroj na podporu rozvoja Grónska po tom, ako sa finančná kompenzácia pre Grónsko znížila.

EÚ zamerala svoj prístup k budúcim etapám budovania recipročného vzťahu na vzájomne prospešnú spoluprácu so ZKÚ a Grónskom, pričom kladie osobitný dôraz na priority, ktoré sú pre ne dôležité, ako napríklad zlepšenie ich konkurencieschopnosti, posilnenie ich odolnosti a zníženie ich zraniteľnosti, ako aj podpora spolupráce medzi ZKÚ a ich regionálnymi, európskymi a medzinárodnými partnermi.

Potenciálny prínos EÚ spočíva v objeme zdrojov, ktoré môže EÚ poskytnúť prostredníctvom svojich nástrojov, v relatívne pružnom spôsobe hospodárenia a v predvídateľnosti zdrojov počas obdobia VFR.

EÚ má rozsiahle odborné znalosti v oblastiach, ktoré sú kľúčové z hľadiska potrieb a záujmov ZKÚ (napríklad v oblastiach regionálnej súdržnosti, hospodárskej integrácie, zmeny klímy), vrátane odborných znalostí získaných na základe úspešných politík (ako sú odborné znalosti v oblasti potravinovej bezpečnosti získané prostredníctvom spoločnej poľnohospodárskej politiky). V niektorých oblastiach, v ktorých sa členské štáty rozhodli, že nebudú konať alebo v ktorých nemôžu konať, je EÚ aj naďalej hlavným alebo niekedy jediným aktérom, ktorý môže konať.

EÚ je celosvetovo prítomná prostredníctvom svojich delegácií, ktoré zabezpečujú rozsiahlu sieť informácií o vývoji situácie v jednotlivých krajinách a regiónoch sveta. Vďaka tomu môže byť EÚ neustále informovaná o nových potrebách a problémoch, a zodpovedajúcim spôsobom prerozdeľovať zdroje. Medzi opatreniami, ktoré sa podnikajú na úrovni EÚ, a opatreniami, ktoré podnikajú členské štáty, existuje čoraz väčšia komplementarita. Posilňuje sa tak politický dialóg a spolupráca, ktoré sa čoraz viac uskutočňujú prostredníctvom spoločného programovania s členskými štátmi.

EÚ je schopná dopĺňať činnosť členských štátov aj pri riešení potenciálne nebezpečných situácií alebo v prípade mimoriadne nákladných intervencií, ako sú krízy spôsobené zmenou klímy, ktorým sú ZKÚ často vystavené.

Očakávaný prínos vytvorený Úniou (*ex-post*):

Očakávaný prínos vytvorený novým rozhodnutím o pridružení zámoria by mal vychádzať zo zistení, ktoré vyplynuli z preskúmania nástrojov na financovanie vonkajšej činnosti v polovici trvania. V prípade ZKÚ a Grónska sa dospelo k záveru, že oba nástroje boli vhodné na daný účel a že pridružení so ZKÚ, ako aj partnerstvo s Grónskom priniesli výsledky z hľadiska viacerých hodnotených parametrov (efektívnosť, atď.). Očakáva sa, že navrhovaný nástroj bude naďalej podporovať tento pozitívny trend.

Konkrétnejšie a vzhľadom na osobitosti ZKÚ, ako aj ich osobitný vzťah s EÚ, nový finančný nástroj, ktorý zahŕňa všetky ZKÚ, zabezpečí:

jednotné riadenie – vďaka tomu, že sa budú všetky ZKÚ financovať z rovnakého zdroja (z rozpočtu), vzniknú synergie v programovaní a vykonávaní;

konsolidáciu spoločných cieľov;

zjednodušenie a koherentnosť právneho rámca;

väčšiu viditeľnosť ZKÚ ako skupiny.

Navrhovaný nástroj zohľadňuje vystúpenie Spojeného kráľovstva Veľkej Británie z Európskej únie 29. marca 2019, ktoré nadobudne platnosť s uplynutím prechodného obdobia, t. j. 1. januára 2021, a preto sa neuplatňuje na britské ZKÚ.

1.4.3. *Poznatky získané z podobných skúseností v minulosti*

Preskúmanie 11. ERF a rozhodnutia o Grónsku v polovici trvania:

11. ERF – ZKÚ: počas rokov 2014 – 2020 a podľa rozhodnutia o pridružení zámoria majú ZKÚ prístup k trom zdrojom financovania: 11. ERF, rozpočet EÚ (zásada oprávnenosti na všetky programy a nástroje EÚ vrátane napríklad tematickej „vetvy“ nástroja rozvojovej spolupráce) a EIB. Na základe 11. ERF majú ZKÚ prístup k 364,5 milióna eur;

Finančná pomoc pre ZKÚ nie je obmedzená len na plnenie všeobecného cieľa ERF, ktorým je odstraňovanie chudoby, keďže cieľom pridruzenia medzi ZKÚ a EÚ je „podporovať hospodársky a sociálny rozvoj ZKÚ a nadviazať úzke hospodárske vzťahy medzi ZKÚ a Úniou ako takou“. Odvetvia, ktoré sa financujú v ZKÚ z 11. ERF, zahŕňajú celý rad politik s osobitným dôrazom na životné prostredie/biodiverzitu/adaptáciu na zmenu klímy a jej zmierňovanie, energiu z obnoviteľných zdrojov, vzdelávanie, telekomunikácie/digitálnu pripojiteľnosť a cestovný ruch. Zistilo sa, že 11. ERF je relevantným a účinným nástrojom na podporu cieľov pridruzenia EÚ – ZKÚ. Niektoré ZKÚ sa však napriek tomu pravidelne zasadujú o jednoduchšie postupy programovania a vykonávania, pričom argumentujú tým, že ich administratívne kapacity sú obmedzené. Navyše existujúce ustanovenia podporujúce regionálnu spoluprácu medzi rôznymi kategóriami regionálnych aktérov (ZKÚ, krajinami AKT a ich susednými najvzdialenejšími regiónmi/ najvzdialenejšími regiónmi a rozvojovými krajinami, ktoré nepatria do skupiny krajín AKT) sa doteraz dostatočne nevyužívali.

Rozhodnutie o Grónsku: Rozhodnutie, ktorým sa na obdobie rokov 2014 – 2020 vyčleňuje 217,8 milióna eur na podkladový program rozpočtovej podpory, čo zodpovedá sume 31 miliónov eur ročne, je hlavným nástrojom financovania a regulačným rámcom EÚ v rámci rozpočtu EÚ, ktorý tvorí základ pre vzťahy medzi EÚ a Grónskom. Rozhodnutie je komplementárne s rozhodnutím o pridružení zámoria. Rozhodnutie o Grónsku je navyše komplementárne aj s dohodou o partnerstve v sektore rybolovu a so spoločným vyhlásením o vzťahoch medzi EÚ a Grónskom z roku 2014. Cieľom rozhodnutia o Grónsku je zachovať úzke a trvalé väzby medzi týmito partnermi a zároveň podporiť trvalo udržateľný rozvoj Grónska. Medzi dva hlavné ciele patrí podporovanie Grónska pri riešení hlavných výziev (najmä pri diverzifikácii jeho hospodárstva) a prispievanie ku kapacite verejnej správy Grónska v oblasti tvorby a vykonávania národných politik. Podkladový programovací dokument pre trvalo udržateľný rozvoj Grónska na obdobie rokov 2014 – 2020 podporuje ciele stanovené v rozhodnutí o Grónsku, a to vytváraním inteligentného rastu prostredníctvom investícií do vzdelávania a výskumu a vytváraním inkluzívneho rastu prostredníctvom poskytovania kvalifikačného

vzdelávania pre väčšiu časť obyvateľstva s cieľom zabezpečiť pracovné miesta, znížiť chudobu a vytvoriť trvalo udržateľný základ pre hospodársky rast.

Rozpočtový program na podporu vzdelávania vykazuje pozitívny pokrok, keďže väčšina cieľov (o 74,12 %) sa v roku 2016 buď splnila, alebo prekročila. Ukázalo sa však, že meranie vplyvu hospodárskych cieľov stanovených v rozhodnutí o Grónsku je zložitejšie, pretože sú dlhodobé, a preto nie sú okamžite viditeľné. Objavujú sa však pozitívne trendy, ako napríklad rozvoj nových sektorov (napr. otváranie baní), zvyšovanie počtu osôb s ukončeným vzdelaním a zlepšenie schopnosti vlády tvoriť dlhodobé politiky. Vďaka neustálemu formálnemu a neformálnemu politickému dialógu sa navyše podporilo vzájomné porozumenie medzi partnermi a intenzívna spolupráca v dôležitých oblastiach, akou je napríklad Arktída, v prípade ktorej sa Grónsko zapája do politiky EÚ pre Arktídu z roku 2016 a podporuje žiadosť EÚ o miesto pozorovateľa v Arktickej rade. Tieto trendy budú po roku 2020 pravdepodobne pokračovať a dokonca sa ďalej rozvíjať.

Rozhodnutie o Grónsku poskytuje nástroj, ktorý je „vhodný na daný účel“ a ktorý umožňuje EÚ a Grónsku, aby prehlbovali vzťahy a spoluprácu aj po roku 2020.

Ciele pridruženia so ZKÚ vrátane Grónska, ktoré sa uvádzajú v článkoch 198 a 199 ZFEÚ, vyzývajú na všestranné partnerstvo, ktoré bude zahŕňať inštitucionálny rámec a obchodné dojednania, upravovať mnohé oblasti spolupráce a stanovovať základné zásady upravujúce poskytovanie finančnej pomoci Únie pre ZKÚ. To si vyžaduje široký a ďalekosiahly právny nástroj.

Vzhľadom na osobitosti ZKÚ, ako aj na ich osobitný vzťah s EÚ sa vďaka novému finančnému nástroju, ktorý sa vzťahuje na všetky ZKÚ a ktorý sa týka politického a právneho rámca, ako aj vykonávania spolupráce, zabezpečí účinnosť, konsolidácia spoločných cieľov a koherentnosť, ako aj väčšia viditeľnosť ZKÚ ako skupiny. V tomto návrhu sa stanovuje prístup, ktorý je pružný a prispôbený situácii v každej ZKÚ.

1.4.4. *Zlučiteľnosť a možná synergie s inými vhodnými nástrojmi*

Aktualizované rozhodnutie o pridružení zámoria (RPZ) je zamerané na zabezpečenie úplnej komplementarity s najdôležitejšími legislatívnymi aktmi po roku 2020, medzi ktoré patrí najmä:

Nástroj susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI): S cieľom zabezpečiť koherentnosť a účinnosť bude toto rozhodnutie uplatňovať, pokiaľ nie je uvedené inak, vykonávacie, hodnotiace a monitorovacie ustanovenia nástroja NDICI. V návrhu nariadenia sa predpokladá, že ZKÚ budú oprávnené na účasť na tematických programoch podľa tohto nariadenia a na pilier 3 opatrení rýchlej reakcie. Nariadenie o nástroji NDICI a aktualizované rozhodnutie o pridružení zámoria obsahujú aj ustanovenie, ktoré umožňuje zriadenie intraregionálnych iniciatív medzi ZKÚ, partnerskými krajinami a najvzdialenejšími regiónmi EÚ.

Právne predpisy v oblasti regionálnej politiky: Aktualizované rozhodnutie o pridružení zámoria a navrhované právne predpisy v oblasti regionálnej politiky boli navrhnuté s cieľom posilniť ustanovenia podporujúce zriadenie intraregionálnych iniciatív zahŕňajúcich ZKÚ, partnerské krajiny a najvzdialenejšie regióny EÚ.

Iné politiky a programy EÚ: ZKÚ zostanú naďalej oprávnené na účasť na všetkých politikách a programoch EÚ, pokiaľ nie je uvedené inak v príslušných právnych predpisoch. Sú preto oprávnené na účasť na programoch ERASMUS +, Horizont 2020, COSME atď.

1.5. Trvanie a finančný vplyv

Návrh s ☐ **obmedzeným trvaním**

☐ Návrh je v platnosti od [DD/MM]RRRR do [DD/MM]RRRR

☐ Finančný vplyv trvá od RRRR do RRRR v prípade viazaných rozpočtových prostriedkov a od RRRR do RRRR v prípade platobných rozpočtových prostriedkov.

☒ **Návrh s neobmedzeným trvaním**

Počiatočná fáza implementácie bude trvať od roku 2021.

1.6. Plánovaný spôsob riadenia⁴⁸

☒ **Priame riadenie** na úrovni Komisie

☒ prostredníctvom jej útvarov vrátane zamestnancov v delegáciách Únie;

☐ prostredníctvom výkonných agentúr.

☐ **Zdieľané riadenie** s členskými štátmi

☒ **Nepriame riadenie** s delegovaním úloh súvisiacich s plnením rozpočtu na:

☒ tretie krajiny alebo subjekty, ktoré tieto krajiny určili,

☒ medzinárodné organizácie a ich agentúry (uved'te),

☒ Európsku investičnú banku (EIB) a Európsky investičný fond,

☒ subjekty uvedené v článkoch 70 a 71 nariadenia o rozpočtových pravidlách,

☒ verejnoprávne subjekty,

☒ súkromnoprávne subjekty poverené vykonávaním verejnej služby, pokiaľ tieto subjekty poskytujú dostatočné finančné záruky,

☒ súkromnoprávne subjekty spravované právom členského štátu, ktoré sú poverené vykonávaním verejno-súkromného partnerstva a ktoré poskytujú dostatočné finančné záruky,

☐ osoby poverené vykonávaním osobitných činností v oblasti SZBP podľa hlavy V Zmluvy o Európskej únii a určené v príslušnom základnom akte.

V prípade viacerých spôsobov riadenia uveďte v oddiele „Poznámky“ presnejšie vysvetlenie.

Poznámky

Výdavky na vonkajšiu činnosť si vyžadujú schopnosť využiť všetky plánované spôsoby riadenia, o ktorých sa podľa potreby rozhodne počas vykonávania.

⁴⁸

Vysvetlenie spôsobov riadenia a odkazy na nariadenie o rozpočtových pravidlách sú k dispozícii na webovej stránke BudgWeb:

<https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. OPATRENIA V OBLASTI RIADENIA

2.1. Opatrenia týkajúce sa monitorovania a predkladania správ

Uved'te časový interval a podmienky.

Monitorovacie a hodnotiace systémy Komisie sú v značnej miere orientované na výsledky. Sú do nich zapojení interní zamestnanci, ako aj partneri poverení vykonávaním a externí odborníci.

Vedúci projektov v delegáciách a ústrediach neustále monitorujú vykonávanie projektov a programov využívajúc informácie, ktoré im v rámci pravidelne podávaných správ poskytujú partneri poverení vykonávaním, a podľa možnosti aj prostredníctvom návštev v teréne. Interné monitorovanie poskytuje cenné informácie o pokroku; vedúcim projektov pomáha identifikovať súčasné a potenciálne nedostatky a prijímať nápravné opatrenia.

Okrem toho sa zmluvne najímajú nezávislí externí odborníci, ktorí posudzujú výkonnosť vonkajšej činnosti EÚ prostredníctvom troch rozličných systémov. Tieto posúdenia prispievajú k zvýšeniu zodpovednosti a k zdokonaleniu prebiehajúcich opatrení; využívajú aj poznatky získané na základe predchádzajúcich skúseností, ktoré sa využívajú pri navrhovaní budúcich politík a opatrení.

Pravidlá monitorovania a predkladania správ, ktoré sa navrhujú v nariadení o NDICI, sa budú používať aj v prípade nástroja ZKÚ (nové rozhodnutie o pridružení zámoria, článok 84).

Komisia preskúma pokrok dosiahnutý pri vykonávaní opatrení na financovanie vonkajšej činnosti Únie a od roku 2021 bude predkladať Európskemu parlamentu a Rade výročnú správu o vykonávaní financovaných opatrení, pričom sa táto správa predloží aj Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov.

Všetky nástroje Komisie na interné monitorovanie (napr. ROM), hodnotenie a podávanie správ budú navyše uplatniteľné na aktualizované rozhodnutie o pridružení zámoria po roku 2020.

2.2. Systémy riadenia a kontroly

2.2.1. *Odôvodnenie spôsobov riadenia, mechanizmov vykonávania financovania, spôsobov platby a navrhovanej stratégie kontroly*

Spôsoby vykonávania:

Pokiaľ ide o spôsoby riadenia, neplánujú sa žiadne zásadné zmeny, a skúsenosti, ktoré získali útvary Komisie a vykonávacie subjekty v rámci predchádzajúcich programov, prispievajú k lepším výsledkom v budúcnosti.

Opatrenia, ktoré sa majú financovať na základe tohto nariadenia, sa budú vykonávať formou priameho riadenia Komisiou z ústredí a/alebo prostredníctvom delegácií Únie a formou nepriameho riadenia akýmkoľvek iným subjektom uvedeným v článku 62 ods. 1 písm. c) nového nariadenia o rozpočtových pravidlách s cieľom lepšie dosiahnuť ciele nariadenia.

Pokiaľ ide o nepriame riadenie, ako sa uvádza v článku 154 nového nariadenia o rozpočtových pravidlách, tieto subjekty musia zabezpečiť takú úroveň ochrany finančných záujmov EÚ, ktorá je rovnocenná s úrovňou ochrany dosiahnutou v rámci priameho riadenia. Posúdenie *ex ante* pilierov, na ktorých spočívajú systémy a postupy subjektov, sa bude vykonávať v súlade so zásadou proporcionality a so

zreteľom na povahu opatrenia a súvisiace finančné riziká. Ak si to daný spôsob vykonávania vyžaduje alebo ak boli v správe o činnosti vznesené výhrady, tak sa vymedzia a vykonajú akčné plány s osobitnými zmiernujúcimi opatreniami. Vykonávanie môžu okrem toho sprevádzať primerané opatrenia dohľadu uložené Komisiou.

Štruktúra vnútornej kontroly

Postup vnútornej kontroly/riadenia je navrhnutý tak, aby poskytoval primeranú istotu v súvislosti s dosahovaním cieľov efektívnosti a účinnosti jeho operácií, spoľahlivosti jeho finančného výkazníctva a súladu s príslušným legislatívnym a procedurálnym rámcom.

Efektivita a účinnosť

Aby Komisia zabezpečila efektívnosť a účinnosť svojich operácií (a zmiernila vysokú úroveň rizika v rámci svojej vonkajšej pomoci), popri využívaní všetkých prvkov rozsiahleho strategického procesu tvorby politiky a jej plánovania, prostredia vnútorného auditu a ostatných požiadaviek, ktoré ukladá rámec Komisie pre vnútornú kontrolu, budú vykonávacie útvary aj naďalej disponovať rámcom riadenia pomoci, ktorý bude prispôsobený každému nástroju a bude zahŕňať:

- decentralizované riadenie väčšiny vonkajšej pomoci delegáciami Únie v teréne;
- jasnú a formálne schválenú organizáciu finančnej zodpovednosti [od delegovaného povoľujúceho úradníka (generálny riaditeľ)] prostredníctvom subdelegovania od subdelegovaného povoľujúceho úradníka (riaditeľ) v ústredí voči vedúcemu delegácie;
- pravidelné predkladanie správ delegáciami Únie ústrediam (správy o riadení vonkajšej pomoci) vrátane ročného vyhlásenia o vierohodnosti vedúceho delegácie;
- zabezpečenie rozsiahleho programu odbornej prípravy pre zamestnancov tak v ústredí, ako aj v delegáciách EÚ;
- významnú podporu a usmerňovanie ústredia/delegácie (aj cez internet);
- pravidelné kontrolné návštevy delegácií každé 3 roky až 6 rokov;
- metodiku riadenia projektového a programového cyklu vrátane: nástrojov na podporu kvality návrhu opatrenia, jeho realizačnej metódy, mechanizmu financovania, systému riadenia, posudzovania a výberu ktoréhokoľvek z vykonávacích partnerov atď., nástrojov riadenia programu a projektu, monitorovania a podávania správ na účely účinného vykonávania vrátane pravidelného externého monitorovania projektov na mieste a dôležitých prvkov hodnotenia a auditu.
- Zjednodušenia sa budú hľadať prostredníctvom rozšíreného využívania zjednodušených možností vykazovania nákladov, ako aj prostredníctvom spoliehania sa na audity vykonané partnerskými organizáciami. Naďalej sa bude využívať rizikovo diferencovaný prístup pri vykonávaní kontrol v závislosti od podkladových rizík.

Finančné výkazníctvo a účtovníctvo

Vykonávacie útvary budú naďalej dodržiavať tie najprísnejšie normy účtovníctva a finančného výkazníctva pomocou účtovného systému Komisie založeného na akruálnom princípe, ako aj konkrétnych nástrojov vonkajšej pomoci, ako je spoločný informačný systém pre vonkajšie činnosti (CRIS) a jeho nástupca (OPSYS).

Pokiaľ ide o súlad s príslušným legislatívnym a procedurálnym rámcom, metódy kontroly súladu sú stanovené v oddiele 2.3 (opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam).

2.2.2. Informácie o zistených rizikách a systémoch vnútornej kontroly vytvorených na ich zmiernenie

Rizikové prostredie

Operačné prostredie pomoci v rámci tohto nástroja charakterizujú nasledujúce riziká nedosiahnutia cieľov nástroja, suboptimálneho finančného riadenia a/alebo nedodržania platných pravidiel (chyby zákonnosti a správnosti):

- hospodárska/politická nestabilita a/alebo prírodné katastrofy môžu viesť k problémom a oneskorenému navrhnutiu a uplatňovaniu intervencií, najmä v nestabilných štátoch;
- nedostatok inštitucionálnej a administratívnej kapacity v partnerských krajinách môže viesť k ťažkostiam a oneskoreniam pri návrhu a uplatňovaní intervencií;
- geograficky príliš rozptýlené projekty a programy (ktoré aproximatívne pokrývajú mnohé štáty, územia či regióny) môžu predstavovať problémy s logistikou či zdrojmi pri monitorovaní – predovšetkým pri akomkoľvek monitorovaní činností na mieste;
- rozmanitosť potenciálnych partnerov/príjemcov s ich rozmanitými štruktúrami a kapacitami v oblasti vnútornej kontroly môže rozčleniť, a tým znížiť efektívnosť a účinnosť dostupných zdrojov Komisie potrebných na podporu a monitorovanie realizácie;
- nedostatočná kvalita a kvantita dostupných údajov o výsledkoch a vplyve realizácie vonkajšej pomoci/národného rozvojového plánu v partnerských krajinách môže obmedziť schopnosť Komisie podávať správy o výsledkoch a niesť za ne zodpovednosť;

2.2.3. Odhad a zdôvodnenie nákladovej efektívnosti kontrol (pomer „nákladov na kontrolu ÷ hodnoty súvisiacich riadených finančných prostriedkov“) a posúdenie očakávaných úrovní rizika chyby (pri platbe a pri uzávierke)

Náklady na vnútornú kontrolu/riadenie predstavujú približne 4 % z odhadovaného ročného priemeru vo výške 12,78 mld. eur plánovaného pre celkové (prevádzkové + administratívne) záväzky na výdavkové portfólio financované zo všeobecného rozpočtu EÚ na roky 2021 až 2027. Výpočet týchto nákladov na kontroly sa vzťahuje len na náklady Komisie s výnimkou členských štátov alebo poverených subjektov. Poverené subjekty môžu zadržať až 7 % na správu finančných prostriedkov, ktoré by sa mohli čiastočne použiť na účely kontroly.

Tieto náklady na správu zohľadňujú všetkých zamestnancov v ústrediach a v delegáciách, infraštruktúru, cestovanie, odborné vzdelávanie, monitorovanie,

hodnotenie a zmluvy o vykonávaní auditu (vrátane zmlúv vypracovaných príjemcami).

Pomer riadiacich/operačných činností by sa mohlo postupom času znižovať vzhľadom na vylepšenia a zjednodušenia podmienok nového nástroja opierajúc a o zmeny, ktoré sa zavedú novým nariadením o rozpočtových pravidlách. Hlavný prínos týchto nákladov na riadenie sa realizuje vo forme splnenia politických cieľov, účinného a efektívneho využívania zdrojov a uplatňovania solídnych nákladovo efektívnych preventívnych opatrení a iných kontrol na zabezpečenie pravidelného využívania finančných prostriedkov v súlade so zákonom.

Hoci bude potrebné neustále zlepšovať charakter a zacielenie činností v oblasti riadenia a kontrol súladu v súvislosti s portfóliom, tieto náklady sú z globálneho hľadiska nevyhnutné na efektívne a účinné dosiahnutie cieľov nástrojov pri minimálnom riziku nedodržania súladu (menej ako 2 % zostatkových chýb). Sú to podstatne menšie riziká ako riziká spojené so zrušením alebo s obmedzením počtu vnútorných kontrol v tejto vysoko rizikovej oblasti.

Očakávaná úroveň rizika vyplývajúceho z nesúladu s platnými pravidlami

V tejto súvislosti je cieľom tohto nástroja zachovať historickú úroveň rizika neplnenia (miera chybovosti), ktorá je celkovou zostatkovou „čistou“ mierou chýb (na viacročnom základe, potom ako sa vykonali všetky plánované kontroly a nápravy uzatvorených zmlúv), na úrovni nižšej ako 2 %. To spravidla zodpovedá odhadovanému rozsahu výskytu chýb 2 – 5 % na ročnej náhodnej vzorke transakcií, ktorú vyberá Európsky dvor audítorov na účely ročného vyhlásenia o vierohodnosti (DAS). Komisia to považuje za najnižšie riziko nesúladu, ktoré je možné dosiahnuť v súvislosti s veľmi rizikovým prostredím a vzhľadom na administratívnu záťaž a nevyhnutnú efektívnosť nákladov na kontroly súladu. Ak sú zistené nedostatky, vykonajú sa cieľové nápravné opatrenia s cieľom zabezpečiť minimálnu mieru chybovosti.

2.3. Opatrenia na predchádzanie podvodom a nezrovnalostiam

Uved'te existujúce alebo plánované preventívne a ochranné opatrenia, napr. opatrenia založené na stratégii boja proti podvodom.

Vzhľadom na vysokorizikové prostredie musia systémy predvídať značný výskyt potenciálnych chýb nedodržiavania súladu (nezrovnalostí) v transakciách a zabezpečovať vysokú úroveň ochrany, detekcie a nápravných kontrol, podľa možnosti čo najskôr v priebehu platobného procesu. V praxi to znamená, že kontroly súladu sa budú v najväčšej možnej miere opierať o hĺbkové predbežné kontroly na viacročnom základe vykonávané na mieste externými audítormi a zamestnancami Komisie ešte pred realizáciou záverečných platieb projektu (pričom súčasne bude prebiehať vykonávanie auditov *ex-post*), ktoré výrazne presahujú finančné ochranné mechanizmy vyžadované nariadením o rozpočtových pravidlách. Rámec súladu tvoria okrem iného tieto významné zložky:

preventívne opatrenia:

- povinná základná odborná príprava zameraná na problematiku podvodov, ktorá je určená pre zamestnancov riadiacich pomoc a audítorov;
- poskytovanie poradenstva (aj cez internet) vrátane praktickej príručky na zmluvné postupy, sprievodcu DEVCO a nástrojov finančného riadenia (pre partnerov poverených vykonávaním);

- hodnotenie *ex-ante*, aby sa zaručilo, že orgány riadiace príslušné finančné prostriedky v rámci spoločného a decentralizovaného riadenia zaviedli primerané opatrenia proti podvodom v záujme predchádzania podvodom a zisťovania podvodov pri riadení finančných prostriedkov EÚ;
- kontrola *ex-ante* mechanizmov boja proti podvodom dostupných v partnerskej krajine ako súčasť hodnotenia kritéria spôsobilosti na riadenie verejných financií, aby sa mohla získať rozpočtová podpora (t. j. aktívny záväzok bojovať proti podvodom a korupcii, primerané kontrolné orgány, dostatočná súdna kapacita a účinné mechanizmy reakcií a sankcií);
- odhaľovacie a nápravné opatrenia;
- externé audity a overenia (povinné aj založené na riziku) vrátane Európskeho dvora audítorov;
- retrospektívne kontroly (založené na rizikách) a spätné vymáhanie platieb;
- pozastavenie financovania EÚ v prípade závažného podvodu vrátane rozsiahlej korupcie, až dotedy, kým orgány neprijmú vhodné opatrenia s cieľom napraviť situáciu a zabrániť takýmto podvodom v budúcnosti;
- EDES (systém včasného odhaľovania rizika a vylúčenia);
- pozastavenia/ukončenia zmluvy;
- postup vylúčenia.

Stratégie pre boj proti podvodom uplatňované príslušnými útvarmi, ktoré sa pravidelne revidujú, sa upravujú podľa potreby po tom, ako Komisia uverejní novú verziu svojej stratégie pre boj proti podvodom (CAFS), s cieľom zabezpečiť okrem iného, aby:

vnútorné kontroly týkajúce sa boja proti podvodom boli úplne zosúladené so stratégiou (CAFS);

prístup k riadeniu rizík vzniku podvodov bol schopný identifikovať oblasti rizika vzniku podvodov a vhodné reakcie;

systémy používané na vynakladanie finančných prostriedkov EÚ v tretích krajinách umožňovali získavanie relevantných údajov, ktoré sa použijú na účely riadenia rizík vzniku podvodov (napr. dvojité financovanie);

sa v prípade potreby vytvorila kontaktná skupina a príslušné nástroje IT zamerané na analýzu prípadov podvodov súvisiacich so sektorom vonkajšej pomoci.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÝ VPLYV NÁVRHU/INICIATÍVY

3.1. Okruh viacročného finančného rámca a nové navrhované rozpočtové riadky výdavkov

Okruh viacročného finančného rámca	Rozpočtový riadok	Druh výdavkov	Príspevky			
	Číslo 15 Vonkajšia činnosť [VI][Okruh VI]	DRP/NRP ⁴⁹	krajín EZVO ⁵⁰	kandidátskych krajín ⁵¹	tretích krajín	v zmysle článku 21 ods. 2 písm. b) nariadenia o rozpočtových pravidlách
VI	15 01 05 Podporné výdavky pre zámorské krajiny a územia (vrátane Grónska)	NRP	NIE	NIE	NIE	NIE
VI	15 05 01 Zámorské krajiny a územia	DRP	NIE	NIE	NIE	NIE
VI	15 05 02 Grónsko	DRP	NIE	NIE	NIE	NIE

⁴⁹ DRP = diferencované rozpočtové prostriedky/NRP = nediferencované rozpočtové prostriedky.

⁵⁰ EZVO: Európske združenie voľného obchodu.

⁵¹ Kandidátske krajiny a prípadne potenciálne kandidátske krajiny západného Balkánu.

3.2. Odhadovaný vplyv na výdavky

3.2.1. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na výdavky

OKRUH VIACROČNÉHO FINANČNÉHO RÁMCA:	<6>	[Okruh VI Susedstvo a svet]
--	------------------	-----------------------------

			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po roku 2027	SPOLU
Operačné rozpočtové prostriedky (rozdelené podľa rozpočtových riadkov uvedených v bode 3.1.)	Závazky	(1)	65,927	67,252	68,604	69,984	71,391	72,827	74,292		490,275
	Platby	(2)	14,811	28,930	38,801	48,039	55,861	60,659	63,888	179,286	490,275
Administratívne rozpočtové prostriedky financované z balíka prostriedkov určených na program ⁵²	Závazky = Platby	(3)	1,329	1,349	1,369	1,389	1,409	1,429	1,449		9,725
Rozpočtové prostriedky na finančné krytie programu SPOLU	Závazky	=1+3	67,256	68,601	69,973	71,373	72,800	74,256	75,741		500,000
	Platby	=2+3	16,140	30,279	40,170	49,429	57,270	62,089	65,338	179,286	500,000

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Okruh viacročného finančného rámca:	7	„Administratívne výdavky“
--	----------	---------------------------

Tento oddiel sa vyplní použitím „rozpočtových údajov administratívnej povahy“, ktoré sa najprv uvedú v [prílohe k legislatívnemu finančnému výkazu](#), ktorá sa na účely konzultácie medzi útvarmi vloží do aplikácie DECIDE.

⁵² Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky určené na financovanie implementácie programov a/alebo akcií Európskej únie (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po roku 2027	SPOLU
Ľudské zdroje		1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712		11,986
Ostatné administratívne výdavky		0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116		0,811
Rozpočtové prostriedky OKRUHU 7	(Záväzky spolu = Platby spolu)	1,828	1,828	1,828	1,828	1,828	1,828	1,828		12,797
viacročného finančného rámca SPOLU										

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po roku 2027	SPOLU
Rozpočtové prostriedky všetkých okruhov	Záväzky	69,084	70,429	71,801	73,201	74,628	76,084	77,569		512,797
	Platby	17,968	32,107	41,998	51,257	59,098	63,917	67,166	179,286	512,797
viacročného finančného rámca SPOLU										

3.2.2. Zhrnutie odhadovaného vplyvu na administratívne rozpočtové prostriedky

☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov.

☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie administratívnych rozpočtových prostriedkov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Roky	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SPOLU
------	------	------	------	------	------	------	------	-------

OKRUH 7 viacročného finančného rámca								
Ludské zdroje	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	1,712	11,986
Ostatné administratívne výdavky	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,116	0,811
Medzisúččet OKRUHU 7 viacročného finančného rámca	1,828	1,828	1,828	1,828	1,828	1,828	1,828	12,797

Mimo OKRUHU 7⁵³ viacročného finančného rámca								
Ludské zdroje	0,829	0,829	0,829	0,829	0,829	0,829	0,829	5,805
Ostatné administratívne výdavky	0,500	0,520	0,540	0,560	0,580	0,600	0,620	3,920
Medzisúččet mimo OKRUHU 7 viacročného finančného rámca	1,329	1,349	1,369	1,389	1,409	1,429	1,449	9,725

SPOLU	3,158	3,178	3,198	3,218	3,238	3,258	3,278	22,523
--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

⁵³

Technická a/alebo administratívna pomoc a výdavky určené na financovanie implementácie programov a/alebo akcií Európskej únie (pôvodné rozpočtové riadky „BA“), nepriamy výskum, priamy výskum.

3.2.2.1. Odhadované potreby ľudských zdrojov

☐ Návrh/iniciatíva si nevyžaduje použitie ľudských zdrojov.

☒ Návrh/iniciatíva si vyžaduje použitie ľudských zdrojov, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

odhady sa vyjadrujú v jednotkách ekvivalentu plného pracovného času

Roky		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
•Plán pracovných miest (úradníci a dočasní zamestnanci)								
Ústredie a zastúpenia Komisie		11	11	11	11	11	11	11
delegácie		1	1	1	1	1	1	1
Výskum								
• Externí zamestnanci (ekvivalent plného pracovného času: EPPČ) – ZZ, MZ, VNE, DAZ a PED ⁵⁴								
Okruh 7								
Financované z OKRUHU 7 viacročného finančného rámca	– ústredie	6	6	6	6	6	6	6
	– delegácie	6	6	6	6	6	6	
Financované z balíka prostriedkov určených na program ⁵⁵	– ústredie							
	– delegácie							
Výskum								
Iné (uved'te)								
SPOLU		24	24	24	24	24	24	24

Opis úloh, ktoré sa majú vykonať:

Úradníci a dočasní zamestnanci	Úlohy budú rovnaké ako v súčasnosti (politické, programové, finančné a zmluvné, iné horizontálne úlohy)
Externí zamestnanci	Úlohy budú rovnaké ako v súčasnosti (politické, programové, finančné a zmluvné, iné horizontálne úlohy)

⁵⁴ ZZ = zmluvný zamestnanec, MZ = miestny zamestnanec, VNE = vyslaný národný expert, DAZ = dočasný agentúrny zamestnanec; PED = pomocný expert v delegácii.

⁵⁵ Čiastkový strop pre externých zamestnancov financovaných z operačných rozpočtových prostriedkov (pôvodné rozpočtové riadky „BA“).

3.2.3. Príspevky od tretích strán

Návrh/iniciatíva:

☒ nezahŕňa spolufinancovanie tretími stranami

☐ zahŕňa spolufinancovanie tretími stranami, ako je odhadnuté v nasledujúcej tabuľke:

rozpočtové prostriedky v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Roky	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	SPOLU
Uveďte spolufinancujúci subjekt	Neuvádz a sa	Neuvádz a sa	Neuvádz a sa	Neuvádz a sa	Neuvádz a sa	Neuvádz a sa	Neuvádz a sa	Neuvádza sa
Prostriedky zo spolufinancovania SPOLU	Neuvádz a sa	Neuvádz a sa	Neuvádz a sa	Neuvádz a sa	Neuvádz a sa	Neuvádz a sa	Neuvádz a sa	Neuvádza sa

3.3. Odhadovaný vplyv na príjmy

☒ Návrh/iniciatíva nemá finančný vplyv na príjmy.

☐ Návrh/iniciatíva má finančný vplyv na príjmy, ako je uvedené v nasledujúcej tabuľke:

- ☐ vplyv na vlastné zdroje
- ☐ vplyv na iné príjmy

uved'te, či sú príjmy pripísané rozpočtovým riadkom výdavkov ☐

v mil. EUR (zaokrúhlené na 3 desatinné miesta)

Rozpočtový príjmov: riadok	Vplyv návrhu/iniciatívy ⁵⁶						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Článok							

⁵⁶

Pokiaľ ide o tradičné vlastné zdroje (clá, odvody z produkcie cukru), uvedené sumy musia predstavovať čisté sumy, t. j. hrubé sumy po odčítaní 20 % na náklady na výber.